Lietas arhīva Nr. KA02-0022-17/12
ECLI:LV:KUAT:2017:0830.15830006413.1.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Kurzemes apgabaltiesa
šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja S.Mertena
tiesneši I.Rozīte un K.Līcis
piedaloties
prokuroram E.Kristovskim
aizstāvim I.Brodiņam

2017.gada 30.augustā, Liepājā, Kūrmājas prospektā 2/6, atklātā tiesas sēdē, apelācijas kārtībā iztiesāja krimināllietu, pamatojoties uz apsūdzētās /pers. A/ apelācijas sūdzību par Talsu rajona tiesas 2016.gada 21.septembra spriedumu, ar kuru

/pers. F/, personas kods /personas kods/, atzīta par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā un sodīta ar brīvības atņemšanu uz 10 (desmit) mēnešiem bez mantas konfiskācijas, neatņemot tiesības veikt uzņēmējdarbību.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu, sods noteikts nosacīti ar pārbaudes laiku uz 10 (desmit) mēnešiem un spriedumu noteikts neizpildīt, ja /pers. A/ pārbaudes laikā neizdarīs jaunu noziedzīgu nodarījumu, nepārkāps sabiedrisko kārtību un izpildīs krimināLsodu izpildi reglamentējošā likumā paredzētos un Valsts probācijas dienesta noteiktos pienākumus.

Nosacīti notiesātās pārraudzību uzdots veikt Valsts probācijas dienesta Ogres teritoriālajai struktūrvienībai.

Par labu valstij no /pers. A/ piedzīta kompensācija par mantisko zaudējumu EUR 41 928,76 (četrdesmit viens tūkstotis deviņi simti divdesmit astoņi *euro* un 76 centi).

Lietisko pierādījumu – CD disku ar SIA "/Nosaukums A/" informāciju par veiktajām darbībām ar VID EDS dokumentiem, kas glabājas pie krimināllietas materiāliem, noteikts atstāt pie krimināllietas.

Pārbaudījusi iegūtos pierādījumus, Krimināllietu tiesas kolēģija

k o n s t a t ē j a

ar Talsu rajona tiesas spriedumu atzīts, ka **apsūdzētā /pers. A/ izvairījās no nodokļu un nodevu nomaksas, nodarot ar to zaudējumus valstij lielā apmērā,** un konkrēti:

/pers. A/, no 2009.gada 25.maija, un līdz šim brīdim, būdama 1999.gada 25.maijā dibinātās sabiedrības ar ierobežotu atbildību "/Nosaukums A/", ar vienoto reģistrācijas numuru /reģistrācijas numurs/ un juridisko adresi /adrese A/, kas ir reģistrēta Valsts ieņēmumu dienesta ar pievienotās vērtības nodokli apliekamo personu reģistrā, vienīgā īpašniece, valdes locekle un valdes priekšsēdētāja ar tiesībām vienpersoniski pārstāvēt uzņēmumu un vadīt tā darbību, un kurai kā nodokļu maksātājai bija un ir pienākums pārzināt un ievērot Latvijas Republikas nodokļu likumus, nepildīja likuma "Par grāmatvedību" 2. un 7.pantu prasības un kā uzņēmuma vadītāja, būdama atbildīga par grāmatvedības kārtošanu, neuzskaitīja un neatspoguļoja visus uzņēmuma saimnieciskos darījumus, kā arī faktus un notikumus, kas rada pārmaiņas uzņēmuma mantas stāvoklī, kā arī bez attaisnojuma dokumentiem izdarīja nepamatotus ierakstus grāmatvedības reģistros, un likuma "Par nodokļiem un nodevām" 15.panta pirmās daļas prasības - noteiktajā termiņā pilnā apmērā nenomaksāja aprēķināto maksājamo (iemaksājamo) nodokļu un nodevu summas, un neuzglabāja nodokļu aprēķinu pareizības pierādīšanai finansiālās un saimnieciskās darbības ieņēmumus un izdevumus apliecinošus attaisnojuma dokumentus un citus darbību apliecinošus dokumentus.

Realizējot savu nodomu rīkoties pēc saviem ieskatiem ar uzņēmuma rīcībā esošo, uzņēmējdarbības rezultātā iegūto naudu, no kuras bija veicamas aprēķināto valsts budžetā iemaksājamo nodokļu un nodevu iemaksas, /pers. A/, izmantojot Valsts ieņēmumu dienesta elektroniskās deklarēšanas sistēmu, Valsts ieņēmumu dienestā iesniedza pievienotās vērtības nodokļa deklarācijas par 2010.gadu un 2011.gada pirmo ceturksni, kas saturēja nepatiesu informāciju. Pārkāpjot 1995.gada 9.marta Latvijas Republikas likuma "Par pievienotās vērtības nodokli" 7.panta sestās daļas nosacījumus, kas gadījumos, kad ar šo nodokli apliekamā persona ir saņēmusi avansa maksājumu par darījumu, kas saskaņā ar šo pantu ir apliekams ar nodokļa 0% likmi, un ja sešu mēnešu laikā no avansa saņemšanas dienas prece nav nosūtīta vai pakalpojuma sniegšana nav uzsākta, paredz no minētā avansa maksājuma aprēķināt nodokli atbilstoši likmei, ko piemēro šim darījumam iekšzemē, /pers. A/ nelikumīgi piemēroja šo nodokļu atvieglojumu ar PVN 0% likmi darījumiem 2010.gadā par kopējo summu Ls 14 899,44 jeb EUR 21199,99 un 2011.gada pirmajā ceturksnī par kopējo summu Ls 62198,17 jeb EUR 88 500,02, tā izvairoties no valsts budžetā iemaksājamā pievienotās vērtības nodokļa Ls 16717,36 jeb EUR 23 786,66 nomaksas, pēc kā turpinot Valsts ieņēmumu dienestā iesniegt deklarācijas, norādot aprēķināto valsts budžetā iemaksājamo pievienotās vērtības nodokļa apmēru par attiecīgo taksācijas periodu, nepildīja likuma "Par pievienotās vērtības nodokli" 2.panta otrās daļas 1. un 2.punktu; 5.panta pirmās daļas; 9.panta pirmās daļas; 11.panta pirmās daļas 12.panta pirmās daļas prasības un neveica pievienotās vērtības nodokļa iemaksas valsts budžetā šī likuma noteiktajos termiņos un apmērā, tā līdz 2013.gada 3.decembrim radot pievienotās vērtības nodokļa parādu Ls 17 005,46 jeb EUR 24 196,59 apmērā.

Nepildot 2010.gada 29.decembra MK noteikumu Nr. 1212 "Noteikumi par uzņēmējdarbības riska valsts nodevas apmēru, kā arī darbinieku prasījumu garantiju fondā un maksātnespējas procesa izmaksu segšanai ieskaitāmās nodevas daļu 2011.gadā" 2. un 3.punktu prasības, kā arī 2011.gada 22.novembra MK noteikumu Nr. 901 "Noteikumi par uzņēmējdarbības riska valsts nodevas apmēru, kā arī darbinieku prasījumu garantiju fondā un maksātnespējas procesa izmaksu segšanai ieskaitāmās nodevas daļu 2012.gadā" 2. un 3.punktu prasības, kopš 2011.gada 15.augusta /pers. A/ kā uzņēmuma vadītāja no saimnieciskās darbības rezultātā iegūtās naudas šajos normatīvajos aktos noteiktajos termiņos un apmērā neizdarīja pašas aprēķinātās šīs kategorijas nodevas iemaksas valsts budžetā, tā līdz 2013.gada 3.decembrim radot uzņēmējdarbības riska nodevas parādu Ls 6,33 jeb EUR 9,01 apmērā.

Sākot ar 2012.gada 15.maiju /pers. A/ nepildīja likuma "Par uzņēmuma ienākuma nodokli" 2.panta pirmās daļas 1.punkta a) apakšpunkta; 3.panta pirmās daļas; 4.panta pirmās daļas un 22.panta pirmās un otrās daļas prasības, kā uzņēmuma vadītāja no saimnieciskās darbības rezultātā iegūtās naudas, šajā likumā noteiktajos termiņos un apmērā neizdarīja pašas aprēķinātās, uzņēmuma ienākuma nodokļa iemaksas valsts budžetā, tā līdz 2013.gada 23.decembrim radot uzņēmuma ienākuma nodokļa parādu Ls 13 371 jeb EUR 19 025,22 apmērā.

Sākot ar 2011.gada 25.jūliju /pers. A/ nepildīja likuma "Par iedzīvotāju ienākumu nodokli" 4.panta pirmās daļas 1.punktu, 15.panta pirmo un otro daļu, 17.panta pirmās, otrās un piektās daļu un trešās daļas 1.punktu prasības, savlaicīgi nesamaksājot valsts budžetā no darba algām ieturēto iedzīvotāju ienākumu nodokli, tā līdz 2013.gada 3.decembrim radot iedzīvotāju ienākuma nodokļa parādu Ls 4,88 jeb EUR 6,94 apmērā.

Sabiedrības ar ierobežotu atbildību "/Nosaukums A/" Valsts ieņēmumu dienestā iesniegtajā bilancē par 2011.gadu 330.postenī "Īstermiņa aizdevumi akcionāriem vai dalībniekiem un vadībai" /pers. A/ atlikumā uz gada sākumu norādīja naudas summu Ls 8626 jeb EUR 12 273,69, bet uz gada beigām Ls 98 706 jeb EUR 140 445,98, savukārt bilancē par 2012.gadu 330.postenī "Īstermiņa aizdevumi akcionāriem vai dalībniekiem un vadībai" /pers. A/ atlikumā uz gada beigām norādīja naudas summu Ls 98 662 jeb EUR 140 383,38, tā dokumentāli paziņojot nodokļus un nodevas administrējošai iestādei, ka uzņēmuma rīcībā attiecīgajā periodā bija nauda, ko viņa varēja novirzīt nodokļu un nodevu samaksai, taču realizējot savu mantkārīgo nolūku, izņēma to no uzņēmuma kases, tā izvairoties no nodokļu nomaksas valsts budžetā kopsummā Ls 30 387,67 jeb EUR 43 237,76 un nodarot zaudējumu valstij lielā apmērā, par šo summu.

Pirmās instances tiesa atzinusi, ka ar šādām darbībām /pers. A/ izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā.

Par pirmās instances tiesas spriedumu **apsūdzētā /pers. A/ iesniegusi apelācijas sūdzību,** norādot, ka spriedums kā prettiesisks un nepamatots tiek pārsūdzēts pilnā apmērā.

Apelācijas sūdzības iesniedzēja norāda, ka nepiekrīt pirmās instances tiesas secinājumam, ka apsūdzētā apzināti, ar tiešu nodomu, pieļāvusi bezdarbību attiecībā pret nodokļu nomaksu. Apsūdzētā neatzīst, ka būtu izvairījusies no Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk arī – VID) aprēķināto pievienotās vērtības nodokļa, uzņēmējdarbības riska valsts nodevas, uzņēmuma ienākuma nodokļa un iedzīvotāju ienākuma nodokļa nomaksas. Apsūdzētā vērš apelācijas instances tiesas uzmanību, ka pirmās instances tiesā parakstījusies par to, ka apsūdzība saprotama, kas nozīmē to, ka ir saprotams, par kādu noziedzīgu nodarījumu tiek saukta pie kriminālatbildības, taču apsūdzības faktiskie apstākļi apsūdzētai joprojām ir neskaidri.

Sūdzības iesniedzējas ieskatā, apsūdzība neatbilst Kriminālprocesa likuma 405.panta pirmās daļas 2.punkta prasībām, jo apsūdzībā nav norādīta apsūdzētajai inkriminētā noziedzīgā nodarījuma objektīvā puse un faktiskie apstākļi, kas pilnībā ļautu izprast tās būtību, nemeklējot papildu izskaidrojumus krimināllietas materiālos. Apsūdzētā, atsaucoties uz LR Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta 2012.gada 4.jūnija lēmumu Nr.SKK-8/2012 lietā, norāda, ka pirmās instances tiesā tika vērsta uzmanība uz apstākli, ka apsūdzībai jābūt skaidrai un saprotamai, kas konkrētajā gadījumā nav ievērots. Tomēr pirmās instances tiesa, taisot spriedumu, prokurora pieļauto procesuālo pārkāpumu neņēma vērā, kas liedza apsūdzētajai un viņas aizstāvim realizēt aizstāvību.

Apsūdzētās /pers. A/ ieskatā, apsūdzībā nav atsauces uz likuma "Par nodokļiem un nodevām" 1.panta 14.punktu un nav minēts, konkrēti, kādā veidā atbilstoši minētā termina – izvairīšanās no nodokļu vai nodevu samaksas – skaidrojumam ir veikts Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums. Apsūdzētās ieskatā, apsūdzībā nav norādīts, kāda konkrēti informācija bija nepatiesa nodokļu deklarācijās, vai arī kāda cita apzināta darbība vai bezdarbība tika veikta, kuras dēļ nodokļi vai nodevas nebija samaksātas pilnā apmērā vai daļēji. Turklāt, krimināllietas materiālos neatrodas PVN deklarācijas par 2010.gadu, kas izslēdz iespēju apgalvot, ka tās satur kaut kādu nepatiesu informāciju. Minētā likuma 1.panta 14.punkta pārkāpums minēts sprieduma motīvu daļā, taču tas netika izvirzīts apsūdzībā, un nav minēts notiesājoša sprieduma aprakstošajā daļā.

Apelācijas sūdzības iesniedzēja norāda, ka VID, iesniedzot pieteikumu par radītā kaitējuma kompensāciju konkrētajā lietā, pretēji apsūdzībā norādītajam, neuzskata, ka SIA "/Nosaukums A/" iesniedza PVN deklarācijas par 2010.gadu un 2011.gada pirmo ceturksni, kas saturēja nepatiesu informāciju. Gluži pretēji, VID norāda, ka netika veikti maksājumi budžetā saskaņā ar pašas komercsabiedrības iesniegtajām PVN deklarācijām par laika periodu no 2011.gada 1.ceturkšņa līdz 2013.gada 2.ceturksnim.

Attiecībā par izvairīšanos no PVN nomaksas, apsūdzētā norāda, ka VID ieskatā tas noticis laika periodā no 2011.gada 1.ceturkšņa līdz 2013.gada 2.ceturksnim, nevis PVN deklarācijās par 2010.gadu un 2011.gada 1.ceturksni, kā tas kļūdaini norādīts apsūdzībā.

Tiesa spriedumā atsaukusies uz PVN deklarāciju, kura izdrukāta no VID Nodokļu informācijas sistēmas, neņemot vērā, ka minētajā sistēmā informāciju ievada VID darbinieki, bet VID EDS sistēmā attiecīgais nodokļu maksātājs.

Tāpat no apsūdzības nav saprotams, par kādiem darījumiem, ar kādām personām, pēc kādas nodokļa likmes, kādā veidā ir aprēķināts nelikumīgi piemērotais nodokļa atvieglojums ar PVN 0% likmi 2011.gadā par kopējo summu Ls 14899,44 jeb EUR 21199,99 un 2011.gada 1.ceturksnī par kopējo summu Ls 62198,17 jeb EUR 88500,02. līdz ar to no apsūdzības nav saprotams nepareizi ar 0 % likmi aplikto darījumu summas aprēķins.

Apsūdzētā norāda, ka nav saprotams, no kādas avansa maksājumu summas un par kādiem konkrētiem darījumiem, saskaņā ar likuma "Par pievienotās vērtības nodokli" 7.panta sestās daļas nosacījumiem, ir aprēķināts apsūdzībā norādītais PVN nodokļa parāds Ls 17005,46 jeb EUR 24196,59 apmērā. Tāpat nav saprotams, atbilstoši kādai minētā likuma 5.pantā noteiktajai PVN likmei, ko piemēro šim darījumam iekšzemē, ir aprēķināts apsūdzībā norādītais PVN nodokļa parāds.

No apsūdzības arī nav saprotams, no kādas apliekamās summas, par kādu laika (taksācijas) periodu un kādos termiņos, ar kādu apliekamo procentu likmi nav samaksāts uzņēmuma ienākuma nodoklis.

Pirmās instances tiesa notiesājoša sprieduma aprakstošajā daļā nav sniegusi likumā paredzēto pierādītā noziedzīgā nodarījuma aprakstu, minot tā izdarīšanas laiku, vietu, izdarīšanas veidu, apsūdzētās vainas formu, motīvus un šā nodarījuma sekas, bet gan tikai pārrakstījusi prokurora sastādīto, nekonkrēto apsūdzību.

Tāpat pirmās instances tiesa sprieduma motīvu daļā nav norādījusi nevienu pierādījumu un nav atsaukusies ne uz vienu normatīvo aktu, uz kuriem būtu pamatots tiesas secinājums par apsūdzētās izvairīšanos no uzņēmuma ienākuma nodokļa nomaksas. Turklāt, spriedumā nav pat atrodams tiesas secinājums, ka apsūdzētā būtu izvairījusies no minētā nodokļa nomaksas.

Tiesa spriedumā nav minējusi motīvus, kādēļ noraidījusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, apsūdzētās, liecinieku /pers. K/ un /pers. G/ liecības, kas apstiprināja visu no Krievijas saņemto naudas līdzekļu izlietojumu. Līdz ar to, apsūdzētās ieskatā, tiesa pieļāvusi būtiskus Kriminālprocesa likuma normu pārkāpumus, kas noveduši pie nelikumīga sprieduma taisīšanas.

Sūdzības iesniedzēja uzskata, ka tiesa nepamatoti atzinusi, ka apsūdzētās rīcība atbilst visām Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma pazīmēm un vaina ir pierādīta pilnībā. Apsūdzībā norādītajās darbībās nebija Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva, konkrēti, tā objektīvās un subjektīvās puses, ko tiesa nav ņēmusi vērā.

Apsūdzētā norāda, ka krimināllietā esošie pierādījumi neapliecina, ka viņas bezdarbības rezultātā ir notikusi tīša un apzināta izvairīšanās no nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas. Turklāt, no lietā esošajiem pierādījumiem redzams, ka apsūdzētās rīcībā nevarēja būt un nebija nekādi naudas līdzekļi, no kuriem būtu bijis iespējams samaksāt apsūdzībā norādītos nodokļu maksājumus.

Apsūdzētā nepiekrīt tiesas spriedumā minētajam, ka apsūdzētā ir izdarījusi smagu noziegumu ar tiešu nodomu. Pirmās instances tiesa spriedumā nav ņēmusi vērā, ka Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums (likuma redakcijā, kas bija spēkā līdz 2013.gada 31.martam), saskaņā ar Krimināllikuma 7.panta trešo daļu (likuma redakcijā, kas bija spēkā līdz 2013.gada 31.martam), ir mazāk smags noziegums.

Turklāt, apsūdzētā uzskata, ka viņas darbības bija tikai Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 155.^{2}panta un 155.^{1}panta (likuma redakcijā, kas bija spēkā līdz 2013.gada 31.decembrim) paredzētie administratīvi sodāmie pārkāpumi.

Sakarā ar SIA "/Nosaukums B/" kases izdevumu orderu noformēšanu uz /pers. K/ vārda un attaisnojuma dokumentu neesamību par preču iepirkšanu VID bija tiesīgs saukt pie administratīvās atbildības. Apsūdzētā apgalvo, ka nav izdarījusi krimināli sodāmu nodarījumu, par ko notiesāta, jo visa no Krievijas uzņēmuma "/Nosaukums C/" saņemtā nauda tika izlietota kartupeļu iepirkšanai no ražotājiem, kā arī kartupeļu eksporta veikšanai uz Krieviju saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem.

Apsūdzētā uzskata, ka prokurors, ceļot apsūdzību, un tiesa, taisot notiesājošu spriedumu par izvairīšanos no nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas, nav ņēmuši vērā uzņēmuma iepirkto pārtikas kartupeļu, kas bija domāti eksportam uz Krieviju, konkrētā perioda vidējās iepirkuma cenas Latvijas Republikā un attiecīgā periodā kartupeļu eksporta cenas uz Krieviju, kas 2010.gada beigās un 2011.gada sākumā ievērojami pieauga. Kaut arī tiesa spriedumā atsaukusies uz lietā esošajām izdrukām, kas ietver informāciju par kartupeļu cenām, tomēr spriedumā tās nav vērtējusi.

Apsūdzētā norāda, ka pirmās instances tiesa vispār nepārbaudīja izvirzīto aizstāvības versiju par to, ka apsūdzētajai ne pirms kartupeļu darījumiem, ne to laikā, ne arī pēc tiem, nevienu brīdi nav bijis noziedzīgs nodoms izvairīties no nodokļu nomaksas, un ka darījumi par kartupeļu iepirkšanu to eksportam uz Krieviju ir notikuši par visu saņemto naudas summu, ko apliecina eksporta muitas deklarācijas. Apsūdzētās ieskatā ar lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem, apsūdzētās un liecinieku /pers. K/, /pers. G/, /pers. S/ liecībām ir pilnībā pierādīta Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīga nodarījuma sastāva neesamība apsūdzētās darbībās. Līdz ar to tiesa nav ņēmusi vērā nevainīguma prezumpciju, jo apsūdzētā uzskata, ka tikusi notiesāta uz nekonkrētas apsūdzības pamata, tādējādi pieļaujot būtiskus Kriminālprocesa likuma pārkāpumus.

Apsūdzētā lūdz apelācijas instances tiesā pārbaudīt rakstveida pierādījumus, kuri sūdzībā uzskaitīti 3 pozīcijās, uzaicināt uz tiesas sēdi un nopratināt kā liecinieci VID Nodokļu pārvaldes galveno nodokļu inspektori /pers. Z/. Apsūdzētā norāda, ka konkrētajā lietā tiek pieteikti jauni, sūdzībā minētie pierādījumi.

Pamatojoties uz apelācijas sūdzībā norādītajiem apstākļiem, apsūdzētā lūdz Talsu rajona tiesas 2016.gada 21.septembra spriedumu atcelt pilnībā un taisīt jaunu spriedumu, ar kuru atzīt /pers. A/ par nevainīgu celtajā apsūdzībā un pilnībā attaisnot, kā arī sakarā ar attaisnojoša sprieduma taisīšanu VID pieteikto valstij radītā kaitējuma kompensāciju EUR 41928,76 apmērā atstāt bez izskatīšanas (*4.sējums, lietas 18.-61.lapa*).

Apelācijas tiesas sēdē **apsūdzētā /pers. A/** pilnā apjomā uzturēja iesniegto apelācijas sūdzību pie tajā norādītajiem apstākļiem, pievienojās sava aizstāvja debašu runā norādītajam, izmantojas savas procesuālās tiesības liecības nesniegt, lūdza viņu attaisnot.

Apsūdzētās /pers. A/aizstāvis, zvērināts advokāts Indulis Brodiņš apelācijas tiesas sēdē pievienojās /pers. A/ apelācijas sūdzībai un papildus norādīja uz sekojošo. /pers. A/ ir apsūdzēta un ar Talsu rajona tiesas 2016.gada 21.septembra spriedumu notiesāta par to, ka viņa izvairījās no nodokļu un nodevu nomaksas, nodarot ar to zaudējumus valstij lielā apmērā.

Pirmās instances tiesā /pers. A/ ir liecinājusi, ka celtā apsūdzība viņai ir tikai puslīdz saprotama. Viņa esot sapratusi, par kādu Krimināllikumā paredzētu noziedzīgu nodarījumu tiek saukta pie krimināatbildības, taču apsūdzības faktiskie apstākļi viņai palikuši neskaidri. Tādejādi tiesa ir pārkāpusi viņas Kriminālprocesa likuma 20.panta pirmajā daļā paredzētās tiesības uz aizstāvību, proti, tiesības zināt, kāda noziedzīga nodarījuma izdarīšanā viņu apsūdz un izvēlēties savu aizstāvības pozīciju.

Aizstāvis norādīja, ka 2017.gada 15.jūnija tiesas sēdē apelācijas instances tiesa pamatoti jautājusi prokuroram - par kādu periodu ir apsūdzība. Apsūdzībā noziedzīga nodarījuma izdarīšanas laiks norādīts no 2009.gada 25.maija, un "līdz šim brīdim", neizskaidrojot, ko saprast ar "šo brīdi". Tāpat no apsūdzības nav saprotams, kāpēc prokurors par noziedzīgā nodarījuma sākuma datumu izvēlējies 2009.gada 25.maiju, jo no lietas materiāliem nav redzams, ka Valsts ieņēmumu dienestam būtu bijušas kādas pretenzijas pret SIA /Nosaukums A/ 2009.gadā. Savukārt saskaņā ar pirmās instances tiesas sprieduma aprakstošo daļu, /pers. A/ esot izvairījusies no nodokļu un nodevu nomaksas „no 2009.gada 25.maija un līdz šim brīdim", tātad līdz 2016.gada 20.septembrim – pirmās instances sprieduma pasludināšanas dienai. Atbildot uz tiesas jautājumu par apsūdzības periodu, prokurors paskaidroja, ka apsūdzība esot celta par periodu no 2009.gada 25.maija līdz apsūdzības izsniegšanai, tas ir, līdz 2014.gada 17.oktobrim. Turklāt pats prokurors piebilda, ka pirmās instances tiesa esot pārkāpusi apsūdzētās tiesības uz aizstāvību un tad negaidot lūdza tiesu lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā. Aizstāvība iebilda šādam prokurora lūgumam un apelācijas instances tiesa, ņemot vērā to, ka prokurors nav iesniedzis apelācijas protestu par šādu nelikumīgu pirmās instances tiesas nolēmumu, pamatoti nolēma izskatīt lietu līdz galīgā nolēmuma pieņemšanai.

Aizstāvis norādīja, ka spriedums neatbilst Kriminālprocesa likuma 527.panta pirmās daļas prasībām, jo sprieduma aprakstošajā daļā tiesa nav sniegusi likumā paredzēto pierādītā noziedzīgā nodarījuma aprakstu, minot tā izdarīšanas laiku, vietu, izdarīšanas veidu, apsūdzētā vainas formu, motīvus un šā nodarījuma sekas. Kā redzams, tad sprieduma aprakstošajā daļā tiesa ir tikai pārrakstījusi prokurora sastādīto nekonkrēto apsūdzību.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts savā judikatūrā *(2012.gada 4.jūnija lēmumā lietā SKK-8/2012*) norādījis, ka Kriminālprocesa likuma 405.pants, kurā

norādītas prasības apsūdzības saturam, jāaplūko kopsakarā ar Kriminālprocesa likuma 20.panta pirmo daļu, kas paredz personas tiesības uz aizstāvību, proti, apsūdzībai jābūt tādai, lai apsūdzētā persona varētu zināt ne tikai par kāda noziedzīga nodarījuma izdarīšanu tā tiek apsūdzēta, bet arī kādas konkrēti un kādos apstākļos izdarītas darbības tai tiek inkriminētas uzrādītās apsūdzības ietvaros. Šis nosacījums ietver sevī arī prasību par apsūdzības konkrētību. Apsūdzībai jābūt tādai, kas pilnībā ļauj izprast tās būtību, nemeklējot papildu izskaidrojumus krimināllietas materiālos. Tiesa saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 455.panta trešo daļu var atzīt par pierādītiem no apsūdzības atšķirīgus noziedzīgā nodarījuma faktiskos apstākļus, taču tā nevar šo apsūdzību papildināt, precizēt vai kādā daļā izveidot no jauna, jo tādā veidā tiktu pārkāpts procesuālo pilnvaru nodalīšanas princips. Turklāt, kā jau norādīts iepriekš, tiesa šīs tiesības var izmantot tikai tad, ja tās nepasliktina apsūdzētā stāvokli un neaizskar viņa tiesības uz aizstāvību.

Aizstāvis izteica secinājumu, ka šādos apstākļos /pers. A/ celtā apsūdzība, kā arī pirmās instances tiesas sprieduma aprakstošajā daļā sniegtā pierādītā noziedzīgā nodarījuma apraksts, ir nekonkrēti, jo nesatur pietiekamu noziedzīgā nodarījuma faktisko apstākļu atspoguļojumu.

No apsūdzības nav saprotams, par kādiem darījumiem, ar kādām personām, pēc kādas nodokļa likmes, kādā veidā ir aprēķināts nelikumīgi piemērotais nodokļa atvieglojums ar PVN 0% likmi 2010.gadā par kopējo summu Ls 14899.44 jeb EUR 21199.99 un 2011.gada pirmajā ceturksnī par kopējo summu Ls 62198,17 jeb EUR 88500,02. Tāpat no apsūdzības nav saprotams nepareizi ar 0% likmi aplikto darījumu summas aprēķins.

No celtās apsūdzības nav saprotams arī, no kādas avansa maksājumu summas un par kādiem konkrētiem darījumiem, saskaņā ar likuma „Par pievienotās vērtības nodokli" 7.panta sestās daļas nosacījumiem, ir aprēķināts apsūdzībā norādītais PVN nodokļa parāds Ls 17005,46 jeb EUR 24196,59 apmērā. Tāpat no apsūdzības nav saprotams, atbilstoši kādai likuma „Par pievienotās vērtības nodokli" 5.pantā noteiktajai pievienotās vērtības nodokļa likmei (21%, 22% vai 12%), ko piemēro šim darījumam iekšzemē, ir aprēķināts apsūdzībā norādītais PVN nodokļa parāds Ls 17005,46 jeb EUR 24196,59. Saskaņā ar likuma „Par pievienotās vērtības nodokli" 5.panta pirmo daļu nodokļa standartlikme 2010.gadā bija 21%, bet no 2011 .gada 1.janvāra līdz 2012.gada 30.jūnijam nodokļa standartlikme bija 22%. Savukārt no 2011.gada 1.jūlija šī nodokļa standartlikme atkal tika noteikta 21% apmērā. Tāpat arī mainījās PVN samazinātā likme, kas atbilstoši likuma „Par pievienotās vērtības nodokli" 5.panta trešajai daļai, 2010.gadā bija 10%, bet sākot no 2011.gada bija 12% apmērā.

Tāpat no apsūdzības nav saprotams, no kādas apliekamās summas, par kādu laika (taksācijas) periodu un kādos termiņos, ar kādu apliekamo procentu likmi nav samaksāts uzņēmuma ienākuma nodoklis, jo apsūdzībā ir tikai norādīts, ka *„sākot ar 2012.gada 15.maiju /pers. A/ nepildīja likuma „Par uzņēmuma ienākuma nodokli" 2.panta pirmās daļas 1.punkta a) apakšpunkta; 3.panta pirmās daļas, 4.panta pirmās daļas un 22.panta pirmās un otrās daļas prasības, kā uzņēmuma vadītāja no saimnieciskās darbības rezultātā iegūtās naudas* (apsūdzībā nav norādīts no kādas summas), *šajā likumā noteiktajos termiņos* (apsūdzībā nav norādīts, kādos termiņos) *un apmērā* (apsūdzībā nav norādīts, kādā apmērā) *neizdarīja pašas aprēķinātās* (apsūdzībā nav norādīts, kurā grāmatvedības dokumentā, reģistrā, rindā), *uzņēmuma ienākuma nodokļa iemaksas valsts budžetā, tā līdz 2013. gada 23. decembrim radot uzņēmuma ienākuma nodokļa parādu Ls 13371 jeb EUR 19025.22 apmērā".*

Apsūdzībā norādīts, ka visas inkriminētās darbības /pers. A/ veikusi būdama 1999.gada 25.maijā dibinātās sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ vienīgā īpašniece, valdes loceklis un valdes priekšsēdētāja ar tiesībām vienpersoniski pārstāvēt uzņēmumu un vadīt tā darbību, taču saskaņā ar lietas 1.sējuma 257.lapā esošo Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra valsts notāres 2013.gada 11.janvāra lēmumu tikai no 2013.gada 11.janvāra firma mainīta no sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/ uz sabiedrību ar ierobežotu atbildību "/Nosaukums A/". Turklāt prokurors nav ņēmis vērā, ka līdz 2011.gada 9.maijam sabiedrības daļu īpašniece bija arī /pers. P/ *(1.sējuma lietas 244.-245.lapa.)*.

Aizstāvja ieskatā, jau tikai apsūdzības nekonkrētības dēļ, kas novedis pie apsūdzētās tiesību uz aizstāvību rupja pārkāpuma, /pers. A/ ir attaisnojama pilnībā.

Bez tam, /pers. A/ ir attaisnojama pilnībā daļā par izvairīšanos no uzņēmumu ienākuma nodokļa nomaksas tāpēc, ka nav noticis noziedzīgs nodarījums un daļā par izvairīšanos no pievienotās vērtības nodokļa, iedzīvotāju ienākuma nodokļa un uzņēmējdarbības riska nodevas nomaksas tāpēc, ka apsūdzētās darbībās nav noziedzīga nodarījuma sastāva.

Krimināllikuma 218.panta otrās daļas dispozīcija ir uzskatāma par blanketu normu, jo tajā nav norādītas visas noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvās puses papildu pazīmes, kas meklējamas nodokļu likumos. Šī panta dispozīcija ietver sevī tikai norādi uz izvairīšanos no nodokļu vai tiem pielīdzināto maksājumu, ko regulē citas tiesību normas, nomaksas vai citu ar nodokli apliekamo objektu slēpšanu vai samazināšanu. Prokuroram, ceļot apsūdzību un tiesai piemērojot blanketu normu, bija jānosaka konkrēta noziedzīga nodarījuma sastāva pazīmes un jānorāda, kādā veidā izpaudusies nodarījuma objektīvā puse. Taču apsūdzībā un pirmās instances tiesas spriedumā noziedzīgā nodarījuma aprakstā ir tikai vispārīga norāde uz normatīvajiem aktiem, bet nav norādītas Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma objektīvās puses obligātās papildu pazīmes un nav atspoguļots pārkāpto normatīvo aktu saturs.

/pers. A/ apelācijas sūdzībā norādījusi, ka no apsūdzības nav saprotams, kādā veidā ir izpaudusies viņas izvairīšanās no nodokļu un nodevu nomaksas, t.i., kādā veidā izpaudusies viņas nodarījuma objektīvā puse.

No Krimināllikuma 218.panta otrās daļas dispozīcijas redzams, ka šī nodarījuma objektīvā puse raksturojas ar trīs iespējamiem veidiem un /pers. A/ apsūdzībā ir inkriminēta pirmā no panta dispozīcijā esošajām objektīvās puses pazīmēm, tas ir „viņa izvairījās no nodokļu un nodevu samaksas, nodarot ar to zaudējumus valstij lielā apmērā", neatšifrējot tās saturu. Šī termina skaidrojums ir atrodams likuma „Par nodokļiem un nodevām" 1.panta 14.punktā, kurā izskaidrots, kas ir izvairīšanās no nodokļu vai nodevu maksāšanas. Taču apsūdzībā šīs atsauces nav, kā arī nav minēts, konkrēti kādā veidā atbilstoši minētā termina „Izvairīšanās no nodokļu vai nodevu samaksas" skaidrojumam tika izdarīts Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums. Lai gan apsūdzībā ir minēts, ka *„/pers. A/, izmantojot Valsts ieņēmumu dienesta elektroniskās deklarēšanas sistēmu, Valsts ieņēmumu dienestā iesniedza pievienotās vērtības nodokļa deklarācijas par 2010.gadu un 2011.gada pirmo ceturksni, kas saturēja nepatiesu informāciju",* tomēr nav norādīts, ka šādas darbības bija apzinātas, nav norādīts, kāda konkrēti informācija bija nepatiesa nodokļu deklarācijās, vai arī kāda cita apzināta darbība vai bezdarbība tika veikta, kuras dēļ nodokļi vai nodevas nebija samaksātas pilnā apmērā vai daļēji, proti, nav norādīti noziedzīgā nodarījuma faktiskie apstākļi, pret kuriem /pers. A/ kā apsūdzētā varētu aizstāvēties.

Pirmās instances tiesa sprieduma motīvu daļā ir atsaukusies uz likuma „Par nodokļiem un nodevām" 1.panta 14.punktu, izskaidrojot, kas ir izvairīšanās no nodokļu vai nodevu maksāšanas, tomēr šī tiesību norma nav norādīta notiesājoša sprieduma aprakstošajā daļā.

Valsts ieņēmumu dienests pieteikumā par radītā kaitējuma kompensāciju norādījis, ka uz 2013.gada 3.decembri komercsabiedrības SIA /Nosaukums A/ nodokļu parāds bija 30 387,67 LVL (EUR 43 237,76) apmērā un, ka uzņēmumu ienākuma nodokļa pamatparāds LVL 13 371,00 (EUR 19 025,22) apmērā izveidojies 2012.gada 15.maijā. SIA /Nosaukums A/ savlaicīgi neveicot UIN un UIN avansa maksājumus budžetā saskaņā ar pašas komercsabiedrības iesniegto UIN deklarāciju par 2011.gadu, kā arī atbilstoši UIN avansa maksājumu aprēķinam 2012.-2013.gadam par laika periodu no 2012.gada maija līdz 2013.gada aprīlim *(ievērojot ar UIN deklarāciju par 2011.gadu deklarēto pārmaksāto UIN 2760,00 LVL apmērā)* un ka pievienotās vērtības nodokļa pamatparāds 17005,46 LVL (EUR 24 196,59) apmērā izveidojies 2011.gada 20.aprīlī, SIA /Nosaukums A/ savlaicīgi neveicot maksājumus budžetā, saskaņā ar pašas komercsabiedrības iesniegtajām PVN deklarācijām par laika periodu no 2011.gada 1.ceturkšņa līdz 2013.gada 2.ceturksnim *(ievērojot VID Nodokļu informācijas sistēmā uz 2011.gada 20.aprīli uzskaitīto PVN pārmaksu 0,01 LVL apmērā, ievērojot 2011.gada 9.maijā PVN pārmaksas 224,88 LVL atmaksu uz SIA „/Nosaukums A/" norēķinu kontu un ievērojot 2012.gada 16.februārī pārskaitīto PVN pārmaksu 0,01 LVL apmērā iedzīvotāju ienākuma nodokļa parādu segšanai)*. Tomēr, ievērojot 2014.gada 22.aprīlī ar UIN deklarāciju par 2013.gadu deklarēto pārmaksāto UIN 1309,00 EUR apmērā, esot secināms, ka SIA /Nosaukums A/ prettiesiskas darbības rezultātā valsts budžetam esot nodarīts mantisks zaudējums EUR 41928,76 apmērā.

Tādejādi Valsts ieņēmumu dienests (pretēji apsūdzībā minētajam) neuzskata, ka SIA /Nosaukums A/ Valsts ieņēmumu dienestā iesniedza PVN deklarācijas par 2010.gadu un 2011.gada pirmo ceturksni, kas saturēja nepatiesu informāciju. Tieši pretēji - VID norāda, ka netika veikti maksājumi budžetā saskaņā ar pašas komercsabiedrības iesniegtajām PVN deklarācijām par laika periodu no 2011.gada 1.ceturkšņa līdz 2013.gada 2.ceturksnim.

Lietas iztiesāšanas gaitā radās jautājumi, vai konkrētajā situācijā SIA /Nosaukums A/ bija jāmaksā uzņēmumu ienākuma nodoklis un kāds ir tā apmērs; kad bija jādeklarē un jāmaksā pievienotās vērtības nodoklis, ar kādu likmi un kāds ir pievienotās vērtības nodokļa parāda apmērs.

Talsu rajona tiesa, pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 527.panta otrās daļas prasības, sprieduma motīvu daļā nav norādījusi nevienu pierādījumu un nav atsaukusies ne uz vienu normatīvo aktu, uz kuriem būtu pamatots tiesas secinājums par /pers. A/ izvairīšanos no uzņēmuma ienākuma nodokļa nomaksas. Turklāt sprieduma motīvu daļā nav pat atrodams tiesas secinājums, ka /pers. A/ izvairījās no uzņēmuma ienākuma nodokļa nomaksas. Spriedumā motīvu daļā vienīgi norādīts, ka *„tiesai nav pamata apšaubīt arī Valsts ieņēmumu dienesta aprēķināto* [..] *uzņēmuma ienākuma nodokļa parādu 19025,22 EUR apmērā*."

No likuma „Par uzņēmumu ienākuma nodokli" 4.panta pirmās daļas *(redakcijā, kas bija spēkā /pers. A/ celtajā apsūdzības periodā)* un likuma „Par uzņēmumu ienākuma nodokli" šobrīd spēkā esošā 4.panta pirmās daļas redakcijas izriet, ka, lai pareizi aprēķinātu uzņēmumu ienākuma nodokļa maksātāja apliekamo ienākumu, ir jāņem vērā maksātāja gada pārskata peļņas vai zaudējumu aprēķinā norādītais peļņas vai zaudējumu apjoms pirms uzņēmumu ienākuma nodokļa aprēķināšanas ar attiecīgajām likumā noteiktajām korekcijām. Bet krimināllietas materiālos neatrodas neviens attiecīgo gadu pārskatu peļņas vai zaudējumu aprēķins, no kuros uzrādītajām ziņām būtu redzams sabiedrības apliekamais ienākums, no kura tiek aprēķināts uzņēmumu ienākuma nodoklis. Krimināllietas materiālos atrodas tikai SIA /Nosaukums A/ uzņēmuma gada pārskats par 2010.gadu *(1.sējuma lietas 140.-141. lapa),* uzņēmuma gada pārskats par 2011.gadu un 2011.gada pārskata pielikums *(1.sējuma lietas 142.-145.lapa),* uzņēmuma gada pārskats par 2012.gadu un 2012.gada pārskata pielikums *(1.sējuma lietas 146.-149.lapa)*. Tāpat lietas materiālos neatrodas Uzņēmuma ienākuma nodokļa deklarācijas par 2011. un 2012.gadu, bet ir tikai Uzņēmuma ienākuma nodokļa deklarācijas kļūdu protokola par 2011.gadu 14.02.2013. 11:54 izdruka no VID Nodokļu informācijas sistēmas *(1.sējuma lietas 11.-16.lapa)*. Bet tā nav 2012.gada 1.maijā iesniegtā Uzņēmuma ienākuma nodokļa deklarācija par 2011.gadu, par ko /pers. A/ bija zināms, bet gan 2012.gada 9.novembrī iesniegtā grāmatvedes /pers. S/ precizētā Uzņēmuma ienākuma nodokļa deklarācija par 2011.gadu, kur 1.rindā ir norādīta „Taksācijas gada peļņa (zaudējumi) pirms nodokļu aprēķināšanas (4.pants): Uzņēmuma dati: 60962,00 un VID dati: 60962,00, par ko /pers. A/ nekas nebija zināms.

Zvērināta revidente /pers. T/ 2017.gada 31.janvāra vēstulē „Par likuma „Par uzņēmumu ienākuma nodokli" un likuma „Par pievienotās vērtības nodokli" piemērošanu" norādījusi, ka ir analizējusi publiski pieejamajās datu bāzēs SIA /Nosaukums A/ publiskotos 2011., 2012. un 2013.gada pārskatus un konstatējusi, ka SIA /Nosaukums A/ šobrīd deklarētais par 2011. gadu maksājamais uzņēmumu ienākumu nodoklis ir kļūdains, nav aprēķināts atbilstoši likuma "Par uzņēmumu ienākuma nodokli " normām un

būtu precizējams.

Būdama nopratināta kā lieciniece apelācijas tiesas sēdē, zvērināta revidente /pers. T/ pilnībā apstiprināja savu rakstveidā sniegto profesionāla grāmatveža viedokli un liecināja, ka saskaņā ar likuma „Par uzņēmumu ienākuma nodokli" 4.panta pirmās daļas prasībām SIA /Nosaukums A/ uzņēmumu ienākuma nodoklis par 2011. un 2011.gadu vispār nebija jāmaksā, jo no publiskajās datu bāzēs pieejamās informācijas, tas ir no SIA /Nosaukums A/ 2011. un 2012.gada pārskatu peļņas vai zaudējumu aprēķiniem, bija redzams, ka Sabiedrībai nebija peļņa, bet bija zaudējumi (attiecīgi par 2011.gadu LVL 16 136 apmērā un par 2012.gadu LVL 89 779 apmērā) un, ka sabiedrības 2012.gada 9.novembrī iesniegtajā 2011.gada UIN deklarācijas precizējumā 1.rindā norādītā peļņa LVL 60 962 apmērā neatbilst nedz 2011.gada finanšu pārskatā ietvertā peļņas vai zaudējumu aprēķina informācijai par Sabiedrības peļņu vai zaudējumiem pirms UIN aprēķināšanas, nedz 2012.gada un 2013.gada gada pārskatos ietvertajām ziņām. Tādejādi Sabiedrība, 2012.gada 9.novembrī iesniedzot UIN deklarācijas par taksācijas periodu no 2011.gada 1.janvāra līdz 2011.gada 31.decembrim precizējumu, nav ievērojusi likuma „Par uzņēmumu ienākuma nodokli" 4.panta pirmās daļas prasības. Lieciniece liecināja, ka sabiedrība labojumu rezultātā uzrādīja peļņu, bet faktiski finanšu pārskatā šī rindiņa ir zaudējumi un tādā gadījumā viņam nodoklis nav jāmaksā.

Valsts apsūdzības uzturētājs un arī cietušais VID uzskata, ka SIA /Nosaukums A/ uzņēmuma ienākuma nodokļa parāds 13 371 LVL jeb EUR 19 025,22 apmērā ir izveidojies SIA /Nosaukums A/ savlaicīgi neveicot uzņēmumu ienākuma nodokļa maksājumus budžetā saskaņā ar pašas komercsabiedrības 2012.gada 9.novembrī iesniegto precizēto uzņēmuma ienākuma nodokļa deklarāciju par 2011.gadu. Taču ne prokurors, nedz VID, nedz arī pirmās instances tiesa nav ņēmuši vērā, ka šāds parāds formāli ir izveidojies SIA /Nosaukums A/ grāmatvedes /pers. S/ kļūdainas rīcības rezultātā.

Aizstāvja ieskatā, no iepriekš minētajiem pierādījumiem nepārprotami redzams, ka, saskaņā ar likuma „Par uzņēmumu ienākuma nodokli" 4.panta pirmās daļas prasībām, uzņēmumu ienākuma nodoklis konkrētajā situācijā SIA /Nosaukums A/ vispār nebija jāmaksā. Ja SIA /Nosaukums A/ saskaņā ar likuma prasībām vispār nebija jāmaksā valsts budžetā uzņēmumu ienākuma nodoklis, bet trešās personas kļūdainas rīcības rezultātā tika norādīts šī nodokļa parāds, tad šādā situācijā nevar rīkoties formāli un saukt pie kriminālatbildības /pers. A/. Turklāt nav pat pamata zaudējumu piedziņai no /pers. A/ civiltiesiskā kārtībā.

Pie šādiem apstākļiem aizstāvis uzskata, ka apsūdzība daļā par /pers. A/ izvairīšanos no uzņēmumu ienākuma nodokļa nomaksas EUR 19 025,22 apmērā ir nepamatoti celta un nepamatoti tiesā uzturēta, jo uzņēmumu ienākuma nodokļa parāds vispār nepastāv un valsts budžetam nav nodarīts mantisks zaudējums. Pretējus pierādījumus ne prokurors, ne arī cietušais VID tiesai nav iesnieguši. Līdz ar to /pers. A/ darbībās attiecībā uz izvairīšanos no uzņēmumu ienākuma nodokļa nomaksas nav ne tikai noziedzīga nodarījuma sastāva, bet arī nav noticis noziedzīgs nodarījums. Šādā situācijā, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 519.panta 1.punktu, ir pamats taisīt /pers. A/ attaisnojošu spriedumu daļā par izvairīšanos no uzņēmumu ienākuma nodokļa nomaksas.

Bez tam krimināllietas materiālos neatrodas daudzi būtiski dokumenti, uz kuriem balstīta /pers. A/ izvirzītā apsūdzība par izvairīšanos no PVN nomaksas, kas ļautu tiesai pārliecināties par apsūdzībā minētajiem faktiem.

Pirmkārt, lietas materiālos neatrodas PVN deklarācijas par 2010.gadu kaut arī apsūdzībā ir minēts, ka /pers. A/ VID iesniedza PVN deklarācijas par 2010.gadu, kas saturēja nepatiesu informāciju un ka /pers. A/ nelikumīgi piemēroja nodokļu atvieglojumu ar PVN 0% likmi darījumiem 2010.gadā par kopējo summu Ls 14899,44 jeb EUR 21199,99. Aizstāvja ieskatā, minētās PVN deklarācijas neesamība krimināllietas materiālos izslēdz apsūdzības iespēju apgalvot, ka tās satur kaut kādu nepatiesu informāciju.

2017.gada 19.aprīļa tiesas sēdē prokurors lūdza pievienot lietas materiāliem PVN deklarāciju par 2010.gada 1.pusgadu, pret ko aizstāvība iebilda, jo pirmstiesas izmeklēšanā un pirmās instances tiesā šādi dokumenti nefigurēja. /pers. A/ par šiem dokumentiem nebija pratināta, un viņa nevarēja realizēt savas tiesības uz aizstāvību. Ja šādas PVN deklarācijas būtu pievienotas lietas materiāliem, tad faktiski tiktu aizskartas apsūdzētās /pers. A/ Krimināprocesa likuma 20.pantā paredzētās tiesības uz aizstāvību, jo nebūtu iespējams vērtēt pierādījumus divu instanču tiesās. Apelācijas tiesa pamatoti nolēma, ka, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 551.panta pirmās daļas 5.punktu un 562.pantu, šādu dokumentu pievienošana tiek noraidīta un dokumenti tika atdoti prokuroram.

Otrkārt, lietas materiālos neatrodas 2012.gada 7.jūnijā iesniegtā labotā PVN deklarācija par 2011.gada 1.ceturksni, par kuras esamību norādīts VID Finanšu pārvaldes 2011.gada 25.augusta vēstulē Nr.14.23-18/3105 „Par informācijas sniegšanu" (*1.sējuma lietas 193.lapa),* kas adresēta VID Nodokļu kontroles pārvaldei. Tiesas izmeklēšanā nopratinot lieciniece /pers. S/ un apskatot lietisko pierādījumu - CD disku ar SIA /Nosaukums A/ informāciju par veiktajām darbībām ar VID EDS dokumentiem (*4.sējuma lietas 80.-82.lapa),* tika noskaidrots, ka laboto PVN deklarāciju par 2011.gada 1.ceturksni ar VID darbinieces, iespējams /pers. Z/, telefoniski nosauktajiem ciparіem, 2012.gada 7.jūnijā VID EDS iesniedza lieciniece /pers. S/, par to nemaz neinformējot /pers. A/.

Treškārt, lietas materiālos neatrodas PVN deklarācijas par 2011.gada 2.un 3.ceturksni, kad SIA /Nosaukums A/ bija nepieciešams deklarēt no Krievijas uzņēmuma "/Nosaukums C/" 2010.gada novembrī un decembrī, kā arī 2011.gada janvārī saņemtos avansa maksājumus un, kad, saskaņā ar likuma „Par pievienotās vērtības nodokli" redakcijā, kas bija spēkā minēto darījumu veikšanas laika periodā, 7.panta sestā daļa noteica, ka, ja sabiedrība ir saņēmusi avansa maksājumu par darījumu, kas saskaņā ar šo pantu ir apliekams ar nodokļa 0 % likmi, un ja sešu mēnešu laikā no avansa saņemšanas dienas prece nav nosūtīta vai pakalpojuma sniegšana nav uzsākta, no minētā avansa maksājuma aprēķina PVN atbilstoši likmei, ko piemēro šim darījumam iekšzemē.

Lietas materiālos ir PVN deklarācija par 2011.gada 1.ceturksni, kas parakstīta un iesniegta VID EDS 2011.gada 14.aprīlī no parakstītājas /pers. A/ e-pasta: /elektroniskā pasta adrese/ *(1.sējuma lietas 66-68.lapa),* saskaņā ar kuru ar PVN 0% likmi apliekamie darījumi norādīti 127 910,33 LVL apmērā, kas ir eksportētās preces un ar standartlikmi apliekamie darījumi norādīti 3270,00 LVL apmērā. Par šo PVN deklarāciju /pers. A/ bija zināms. Minēto dokumentu prokurors lēmumā par krimināllietas nodošanu tiesai nav minējis kā apsūdzības pierādījumu, un šī PVN deklarācija netika pārbaudīta pirmās instances tiesā. Taču šī PVN deklarācija par 2011.gada 1.ceturksni tika pārbaudīta 2017.gada 19.aprīlī apelācijas instances tiesā. Aizstāvja ieskatā šī deklarācija apliecina, ka /pers. A/ nebija nodoma izvairīties no PVN nomaksas. Viņa bija pārliecināta un uzticējās savam vīram /pers. G/, ka par visu uz Krieviju eksportēto preci - kartupeļiem 127 910,33 LVL apmērā, no /pers. K/ tiks saņemti kartupeļu iepirkumus attaisnojoši dokumenti. Tāpēc arī darījumi 127 910,33 LVL apmērā tika deklarēti kā ar 0% likmi apliekamie darījumi.

Krimināllietas materiālos atrodas arī labotā PVN deklarācija par taksācijas periodu 2011.gada janvāris - 2011.gada marts, kas 27.06.2014. izdrukāta no VID NIS centralizētās datu bāzes *(1.sējuma lietas 36. lapa),* ko prokurors lēmumā par krimināllietas nodošanu tiesai ir minējis kā apsūdzības pierādījumu un uz ko, taisot notiesājošu spriedumu, ir atsaukusies pirmās instances tiesa. Aizstāvis vērsa tiesas uzmanību uz apstākli, ka šajā PVN deklarācijā minētās ziņas pilnībā atbilst Pārskatam par priekšnodokļa un nodokļa summām, kas iekļautas PVN deklarācijā „III. Nodoklis par piegādātajām precēm un sniegtajiem pakalpojumiem" par 2011.gada 1.ceturksni, kas parakstīta un iesniegta VID EDS 2012.gada 7.jūnijā no parakstītāja e-pasta: /elektroniskā pasta adrese/ *(1.sējuma lietas 65.lapa)* un PVN deklarācijai par 2011.gada 1.ceturksni, kas parakstīta un iesniegta VID EDS 2012.gada 9.novembrī no parakstītāja e-pasta: /elektroniskā pasta adrese/ *(1.sējuma lietas 62.-64.lapa).* Aizstāvis norādīja, ka jau iepriekš vērsis tiesas uzmanību uz to, ka par šo labojumu iesniegšanu PVN deklarācijās /pers. A/ nekas nebija zināms. Šos pēdējos divus dokumentus, t.i., 07.06.2012. iesniegto Pārskatu par priekšnodokļa un nodokļa summām, kas iekļautas PVN deklarācijā un 09.11.2012. iesniegto PVN deklarāciju par 2011.gada 1.ceturksni, prokurors nebija minējis kā apsūdzības pierādījumus lēmumā par krimināllietas nodošanu tiesai. Arī pirmās instances tiesā šie /pers. A/ attaisnojošie pierādījumi netika pārbaudīti. Šie rakstveida pierādījumi tika pārbaudīti tikai 2017.gada 19.aprīlī apelācijas instances tiesā.

Minētie rakstveida pierādījumi kopā ar liecinieces /pers. S/ liecībām apelācijas instances tiesā apliecina, ka labojumus PVN deklarācijā par 2011.gada 1.ceturksni 2012.gada 7.jūnijā un atkārtoti 2012.gada 9.novembrī veica grāmatvede lieciniece /pers. S/, par ko netika informēta /pers. A/.

2017.gada 9.maija tiesas sēdē lieciniece /pers. S/ liecināja, ka labojumus deklarācijās viņa izdarījusi pēc VID darbinieces telefoniska norādījuma, kura nodiktējusi skaitļus. Lieciniece apliecināja, ka viņai bija piekļuve EDS un pamatā viņa sniedza deklarācijas, jo /pers. A/ neorientējās grāmatvedības jautājumos. Lieciniece norādīja, ka lietas 1.sējuma 80.lapā esošajā dokumentā „III. Nodoklis par piegādātajām precēm un sniegtajiem pakalpojumiem" ar roku uzrakstītie cipari ir veikti VID darbinieces telefonisku norādījumu saņemšanas laikā un pierakstītais telefona numurs /Numurs/ ir VID darbinieces, kura lika izdarīt labojumus nodokļu deklarācijās, telefona numurs. Lieciniece paļāvusies, ka VID datu bāzēs cipari ir precīzāki un tāpēc veikusi labojumus nodokļu deklarācijās. Par minēto labojumu veikšanu viņa nav informējusi valdes locekli /pers. A/, bet tikai viņas vīru /pers. G/. Noklausījusies liecinieces /pers. S/ liecības un atbildot uz tiesas jautājumiem, VID galvenā nodokļu inspektore lieciniece /pers. Z/ 2017.gada 9.maija tiesas sēdē nenoliedza, ka šāda telefoniska saruna ir bijusi. Tomēr tiesas sēdē netika novērstas pretrunas starp lieciniecēm par to, kad konkrēti VID darbiniece ir zvanījusi SIA /Nosaukums A/ grāmatvedei. Lieciniece /pers. Z/ palika pie savām liecībām, ka ir zvanīts 2012.gada 7.martā, bet lieciniece /pers. S/ pie savām liecībām, ka tas bija 2012.gada 7.jūnijā.

Par /pers. A/ nodoma neesamību izvairīties no pievienotās vērtības nodokļa nomaksas liecina arī citi lietā esošie pierādījumi.

Tā, 2017.gada 15.jūnija tiesas sēdē tika iesniegti lietā jau esošu dokumentu krievu valodā tulkojumi uz latviešu valodu, un konkrēti sarakste ar liecinieku /pers. K/, kas apliecina darījumus ar kartupeļiem un šo darījumu pilnībā risinājis /pers. A/ vīrs. /pers. A/ pilnībā uzticējās savam vīram /pers. G/ un uzņēmējam /pers. K/, kuram viņa ar /pers. G/ starpniecību nodeva no Krievijas uzņēmuma "/Nosaukums C/" avansa maksājumos saņemto naudu kartupeļu iegādei un no kura viņa gaidīja kartupeļu iepirkumus attaisnojošos dokumentus.

Aizstāvis norādīja arī uz to, ka daļa no lēmumā par krimināllietas nodošanu tiesai prokurora minētajiem /pers. A/ vainas pierādījumiem, nav attiecināma uz konkrēto krimināprocesu vai pat nav pieļaujama.

Tā lietas materiālos atrodas PVN deklarācija par taksācijas periodu 2011.gada oktobris - 2011.gada decembris, kas 14.02.2013 izdrukāta no VID NIS centralizētās datu bāzes (*1. sējuma lietas 40.lapa),* kuru prokurors nesaprotamu iemeslu dēļ iekļāvis /pers. A/ vainas pierādījumu sarakstā, bet kura neattiecas uz apsūdzībā minēto periodu par nepatiesu informāciju saturošu deklarāciju iesniegšanu. Turklāt šī deklarācija neattiecas arī uz kartupeļu iepirkuma periodu.

Savukārt VID Nodokļu pārvaldes direktora vietnieces /pers. F/ 2014.gada 8.septembra atbildes vēstule Nr.8.6/3688 „Par SIA /Nosaukums A/, kas adresēta VID Finanšu policijas pārvaldei (*1.sējuma lietas 194.lapa),* un ko sagatavojušas VID darbinieces /valsts amatpersona/ un lieciniece /pers. Z/, un kuru prokurors izmantojis kā apsūdzības pierādījumu, nemaz nav parakstīta, kas ir pretrunā ar Dokumentu juridiskā spēka likuma 4.panta pirmo daļu un 5.panta pirmo daļu, kā arī Ministru kabineta 2010.gada

28.septembra noteikumu Nr.916 „Dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas kārtība" 3.nodaļā minēto. Ņemot vērā to, ka VID Nodokļu pārvaldes direktora vietnieces /pers. F/ 2014.gada 8.septembra atbildes vēstule Nr.8.6/3688 „Par SIA /Nosaukums A/ nav parakstīta, tai nav juridiska spēka un to nav pieļaujams izmantot kā pierādījumu kriminālprocesā. Turklāt cietušā VID pārstāve /pers. C/ apelācijas tiesas sēdē apliecināja, ka šis dokuments ir neparakstīts un viņa nevarot pateikt, vai tas nav melnraksts un vai šī vēstule vispār tika aizsūtīta.

Apsūdzībā un attiecīgi Talsu rajona tiesas spriedumā norādīts, ka /pers. A/ nelikumīgi piemēroja pievienotās vērtības nodokļa atvieglojumu ar PVN 0% likmi darījumiem 2010.gadā par kopējo summu Ls 14 899,44 jeb EUR 21 199,99 un 2011.gada pirmajā ceturksnī par kopējo summu Ls 62 198,17 jeb EUR 88 500,02.

Aizstāvības ieskatā šāds apsūdzības formulējums ir pretrunā ar apelācijas instances tiesā pārbaudītajiem lietā esošajiem pierādījumiem, un konkrēti, liecinieces /pers. T/ liecināto un sniegto revidentes SIA „/pers. T/ birojs" 2017.gada 31.janvāra atbildes vēstules Nr.31.01.2017/1 „Par likuma „Par uzņēmumu ienākuma nodokli" un likuma „Par pievienotās vērtības nodokli" piemērošanu".

Viens no apsūdzības pierādījumiem ir VID Nodokļu parādu piedziņas pārvaldes Otrās piedziņas daļas vadītāja /pers. D/ 2012.gada 31.augusta Lēmums par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu Nr.4.1.2.3/5428 *(1.sējuma lietas 10.lapa),* kurā norādīts, ka *„SIA „/Nosaukums B/", 2012.gada 31.augustā nokavētie nodokļu maksājumi ir Ls 25 390,10, kas izveidojušies atbilstoši nodokļu maksātāja iesniegtajām deklarācijām un pārskatiem un nav samaksāti normatīvajos aktos noteiktajā termiņā un pilnā apmērā".*

Aizstāvja ieskatā, šis apsūdzības pierādījums ir vērtējams kritiski, jo SIA /Nosaukums A/ grāmatvedes /pers. S/ iesniegtajās labotajās PVN deklarācijās par 2011.gada 1.ceturksni un labotajā 2011.gada Uzņēmuma ienākuma nodokļa deklarācijā bija izdarīti kļūdaini ieraksti, kas tagad ir noskaidrots apelācijas instances tiesā. Līdz ar to arī VID lēmumā par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu, tika izdarīti kļūdaini aprēķini par SIA /Nosaukums A/ pievienotās vērtības nodokļa un uzņēmumu ienākuma nodokļa parādu esamību un apmēru. Ņemot vērā minēto, šis apsūdzības pierādījums nav ticams Kriminālprocesa likuma 128.panta izpratnē.

Valsts ieņēmumu dienests, veicot pievienotās vērtības nodokļa pārmaksas par 2011.gada 1.ceturksni datu ticamības novērtējumu un konstatējot SIA /Nosaukums A/ nodokļu parādu esamību, nav rīkojies atbilstoši ārējā normatīvā akta - likuma „Par nodokļiem un nodevām" 23.panta sadaļas prasībām, bet, iespējams, rīkojās atbilstoši VID iekšējam normatīvajam aktam, kas, saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 16.panta pirmās daļas prasībām, privātpersonai SIA /Nosaukums A/ nebija saistošs. Katrā gadījumā VID darbiniece nerīkojās tiesiski, telefoniski nodiktējot sabiedrības grāmatvedei /pers. S/ skaitļus, kas ir jāizlabo nodokļu deklarācijās. Līdz ar to tika aizskartas nodokļu maksātāja SIA /Nosaukums A/, ko pārstāvēja valdes locekle /pers. A/, tiesības zināt, kādas neatbilstības ir konstatētas nodokļu deklarācijās un iesniegt VID konstatēto neatbilstību pamatotu izskaidrojumu.

Šajā gadījumā Valsts ieņēmumu dienestam, nolūkā novērst neatbilstības starp SIA /Nosaukums A/ iesniegtajām deklarācijām un VID rīcībā esošo informāciju, vajadzēja veikt datu atbilstības pārbaudi atbilstoši likuma „Par nodokļiem un nodevām" 23.panta 5'.daļas prasībām redakcijā, kas bija spēkā no 01.07.2011. - 31.12.2012.

Ņemot vērā, ka PVN un UIN deklarācijas saturēja kļūdainu informāciju, bet VID netika veicis ne nodokļu revīziju (auditu), ne tematisko pārbaudi, ne arī datu atbilstības pārbaudi likuma „Par nodokļiem un nodevām" 1.panta attiecīgi 16., 17.un 27.punktu izpratnē un apsūdzība ir nekonkrēta, tad nav pamata apgalvot, ka /pers. A/ ir izvairījusies no nodokļu un nodevu nomaksas, nodarot ar to valstij zaudējumus lielā apmērā. Tādējādi ir pamats apgalvot, ka /pers. A/ darbībās nav noziedzīga nodarījuma sastāva, kas paredzēts Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā.

Attiecībā par inkriminētā noziedzīgā nodarījuma, kas paredzēts Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā, subjektīvo pusi aizstāvis izteica šādu viedokli: Krimināllikuma komentāros par Krimināllikuma 218.pantu norādīts, ka no subjektīvās puses tas ir tīšs noziegums, ko raksturo tiešs nodoms. Personas uzvedība raksturojas ar konkrētu mērķi - izvairīties no nodokļu vai tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas. Personai, kas izdarījusi noziedzīgu nodarījumu ar tiešu nodomu, ir jāapzinās, ka viņas prettiesiskās darbības vai bezdarbības rezultātā ir iestājušās tieši konkrētās kaitīgās sekas un viņa vēlējusies to iestāšanos.

Izvērtējot šo aspektu, nepārprotami rodas jautājums par to, ja SIA /Nosaukums A/ rīcībā tad, kad iestājās nodokļu un nodevu maksāšanas pienākums, vairs nebija naudas līdzekļu pievienotās vērtības nodokļa, iedzīvotāju ienākuma nodokļa, uzņēmējdarbības riska nodevas parādu nomaksai, vai tas liecina par valdes locekles /pers. A/ nodomu izvairīties no nodokļu un nodevu nomaksas.

Uz šo jautājumu pirmās instances tiesas sēdē 2015.gada 05.maija atbild paša cietušā VID pilnvarotā pārstāve /pers. C/ savā liecībā tiesas sēdē (audioierakstā no 49:00 minūtes līdz 51:00 minūtei), kad viņa norāda, ja ir situācija, kad uzņēmējs iesniedz deklarāciju, deklarē budžetā maksājumu, taču naudas nav, lai arī persona darījusi visu iespējamo, lai nauda būtu un to varētu iemaksāt valsts budžetā, tādā gadījumā personu tomēr nevar saukt pie kriminālatbildības, jo nav nodoma izvairīties, nav bezdarbības.

Krimināllietā esošie pierādījumi neapliecina, ka /pers. A/ būtu apzināti izvairījusies no pievienotās vērtības nodokļa, iedzīvotāju ienākuma nodokļa, uzņēmējdarbības riska nodevas parādu nomaksas un ka būtu gribējusi nodarīt valstij zaudējumus lielā apmērā, tas ir, ka viņas griba aptvertu gan kaitīgo bezdarbību, gan kaitīgās sekas, kam jāatrodas cēloņsakarībā ar pieļauto bezdarbību un ka viņa būtu apzinājusies, ka šādas bezdarbības rezultātā varētu iestāties tieši konkrētās kaitīgās sekas. /pers. A/ paļāvās, ka /pers. K/, ar savas Igaunijā reģistrētās komercsabiedrības "/Nosaukums D/" starpniecību, viņai vēlāk iesniegs kartupeļu iepirkuma dokumentus, kopā ar vīru /pers. G/ vairākkārt atgādināja viņam un pieprasīja no viņa iepirkuma dokumentus, tomēr /pers. K/ neturēja savu doto solījumu, iepirkuma dokumentus neiesniedza, pārstāja atsaukties uz telefona zvaniem un pazuda.

Aizstāvības ieskatā /pers. A/ grāmatvedības zināšanas un paredzētspēja neapliecina iespējamā kaitīguma apzināšanos, kad 2010.gada beigās un 2011.gada sākumā ar sava vīra starpniecību viņa nodeva gandrīz visus no Krievijas uzņēmuma "/Nosaukums C/" avansā saņemtos naudas līdzekļus /pers. K/ kartupeļu iepirkumam un nerezervēja tos kaut kad nākotnē iespējamu nodokļu un nodevu parādu samaksai. Līdz ar to /pers. A/ darbībās nav viņai inkriminētā noziedzīgā nodarījuma sastāva subjektīvās puses, un konkrēti, tiešā nodoma.

Aizstāvis atsaucās uz jaunākajām atziņām juridiskajā literatūrā, norādot, ka pie nodoma izvairīties no nodokļu nomaksas pieder tas, ka persona zina nodokļa prasījuma pamatu un apmēru un vēlas to samazināt. Nodokļa parāda eksistence ir šī sastāva pazīme, kam jābūt aptvertam ar nodomu. Personai jāzina vai vismaz jāuzskata par iespējamu, ka no viņai zināmajiem apstākļiem izriet pienākums maksāt nodokli. Savukārt, ja viņa maldīgi uzskatījusi, ka nodokļa prasījums nav radies, konstatējama maldība par noziedzīga nodarījuma apstākļiem, kas izslēdz nodomu (faktiskā kļūda). Maldība par nodokļu parāda eksistenci (nodokļa parāda nezināšana) izslēdz nodomu izvairīties no nodokļu nomaksas, jo tā, kurš (kaut arī kļūdainu juridisku apsvērumu dēļ) domā, ka nav parādā nodokli, nodoms arī paralēlajā (nespeciālista) vērtējumā neaptver kaitējuma nodarīšanu valsts kasei. Piemēram, ja apsūdzētais kļūdaini domājis, ka noteikta veida darījumi nav apliekami ar nodokli, viņš maldījies par nodokļa prasījuma pastāvēšanu. Šāda maldība ir maldība par noziedzīga nodarījuma apstākļiem (faktiskā kļūda) un tāpēc izslēdz nodomu.

Nepamatots ir tiesas sprieduma aprakstošajā daļā minētais, ka „*Sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ Valsts ieņēmumu dienestā iesniegtajā bilancē par 2011.gadu 330.postenī „īstermiņa aizdevumi akcionāriem vai dalībniekiem un vadībai" /pers. A/ atlikumā uz gada sākumu norādīja naudas summu Ls 8626 jeb EUR 12 273,69, bet uz gada beigām Ls 98 706 jeb EUR 140 445,98, savukārt bilancē par 2012.gadu 330.postenī „īstermiņa aizdevumi akcionāriem vai dalībniekiem un vadībai" /pers. A/ atlikumā uz gada beigām norādīja naudas summu Ls 98 662 jeb EUR 140 383,38, tā dokumentāli paziņojot nodokļus un nodevas administrējošai iestādei, ka uzņēmuma rīcībā attiecīgajā periodā bija nauda, ko viņa varēja novirzīt nodokļi un nodevu samaksai, taču realizējot savu mantkārīgo nolūku, izņēma to no uzņēmuma kases, tā izvairoties no nodokļu nomaksas valsts budžetā kopsummā Ls 30 387,67 jeb EUR 43237,76 un nodarot zaudējumu valstij lielā apmērā, par šo summu* " turpmāk norādītu iemeslu dēļ.

Attiecīgajā periodā ne /pers. A/, ne SIA /Nosaukums A/ rīcībā nebija bilances 330.postenī norādīto naudas līdzekļu nodokļu un nodevu nomaksai, jo visa no Krievijas uzņēmuma /Nosaukums C/ saņemtā nauda, ko sūtīja /pers. H/, ar /pers. A/ vīra /pers. G/ starpniecību tika nodota /pers. K/ kartupeļu iepirkšanai no zemniekiem, kā arī iztērēta pakalpojumu, kas saistīti ar eksportu uz Krieviju, izmaksu segšanai. Minēto apliecina gan visas /pers. A/ konsekventās liecības visa procesa gaitā, gan liecinieku /pers. G/ un /pers. K/ liecības, 2010.gada 1.novembra Piegādes līgums nr.9 (3.sējums, lietas 34.-37.lapa), 2010.gada 22.novembra Līgums Nr. 0110-038 par muitas noliktavas pakalpojumu sniegšanu *(4.sējuma lietas 44.-53.lapa),* Latvijas Bankas 2016.gada 31.augusta Pārskats par personas saistībām *(3.sējuma lietas 173.-178.lapa);* elektroniskā sarakste ar tai pievienotajiem līgumiem, pavaddokumentu un rēķinu kopijas, kas apliecina, ka SIA /Nosaukums B/ eksportējusi uz Krieviju kartupeļus *(1.sējuma lietas 40.-228.lapa, 3.sējuma lietas 1.-56.lapa), r*ēķinu, līgumu, pavadzīmju, maksājumu uzdevumu, pretenziju kopijas, kas apliecina kartupeļu iepirkšanu un transportēšanu *(3.sējuma lietas 57.-99.lapa), e*lektroniskā sarakste ar pielikumiem, kas ietver informāciju par naudas plūsmu *(1.sējuma lietas 104.-125. lapa), i*nterneta izdrukas, kas ietver informāciju par kartupeļu cenām *(3.sējuma lietas 126.13 5.lapa), A*groresursu un ekonomikas institūta 2016.gada 20.oktobra informatīvā vēstule Nr.1.2- 11/323A *(4.sējuma lietas 54.lapa).* Kā arī AS "SEB banka" SIA /Nosaukums B/ konta Nr./konta numurs/ pārskats par periodu no 29.11.2010. līdz 21.02.2013. *(1.sējuma lietas 101.-117.lapa),* kas tika apskatīts apelācijas tiesas sēdē un no kura redzams, ka, pēdējā bankas operācija šajā kontā veikta 2012.gada 1.jūnijā *(1.sējuma lietas 117.lapa),* kad AS „SEB banka" noņēma komisiju par komplekta apkalpošanu 3.31 LVL apmērā un naudas atlikums kontā palika 0.00 LVL. Minētais rakstveida pierādījums apstiprina faktu, ka laika periodā no 2012.gada jūnija, kad grāmatvede /pers. S/ pēc VID darbinieces telefoniska norādījuma 2012.gada 7.jūnijā iesniedza VID EDS PVN deklarācijas par 2011.gada pirmo ceturksni labojumus un 2012.gada 9.novembrī iesniedza VID EDS PVN deklarācijas par 2011.gada pirmo ceturksni un UIN deklarācijas par taksācijas periodu no 2011.gada 1.janvāra līdz 2011.gada 31.decembrim labojumus, par ko /pers. A/ nekas nebija zināms, SIA /Nosaukums B/ rīcībā vairs nebija naudas līdzekļu, lai veiktu nodokļu un nodevu parādu nomaksu atbilstoši labotajām PVN un UIN deklarācijām.

Bez tam, bilances par 2011.un 2012.gadu 330.postenī „Īstermiņa aizdevumi akcionāriem vai dalībniekiem un vadībai" norādītās naudas summas ierakstīja grāmatvede /pers. S/ sakarā ar to, ka viņa redzēja, ka nauda ir izņemta no sabiedrības konta un viņas rīcībā nebija attaisnojuma dokumentu, to skaitā aizdevuma līgumu. Būdama nopratināta kā lieciniece apelācijas tiesā /pers. S/ liecināja, ka bilances aktīvu 330.postenī „Īstermiņa aizdevumi akcionāriem vai dalībniekiem un vadībai" norādīto naudas summu viņa varēja likt arī bilances postenī „Citi debitori", jo īpašas starpības nav, ja ir izņemta nauda priekš preces, kas ir izsniegtā nauda avansierim, kurš nav norēķinājies par viņu. Tolaik summa bija pietiekoši liela un lieciniece, vadoties no savas prakses, vienkārši 310.postenī pie citiem debitoriem parasti likusi nodokļu pārmaksas, vai kaut

kādas debetkartes. Bet tas, kas skaitās ar avansierim izsniegtām naudām jeb 238. konts, to viņa likusi atsevišķi. Tā bijusi viņas darba specifika. Pie VID pārbaudēm praksē viņa bijusi saskārusies ar to, ja ir liela nauda summa, tad to tā kā labāk kaut kādu laiku, kamēr valdes loceklis norēķinās, likt uz aizdevumu kontu - kā aizdevumu, jo nevar zināt, pēc cik ilga laika iedos apstiprinošu dokumentāciju. Lieciniece varējusi likt šo summu arī pie citiem debitoriem, jo tas ir aktīvos vienu rindiņu augstāk vai zemāk, viņai nebijis nekādu ierobežojumu, tas nebija nekāds pārkāpums. Iekļaušana bilances aktīvu 330.postenī „īstermiņa aizdevumi akcionāriem vai dalībniekiem un vadībai" ne gluži apliecināja to, ka uzņēmuma rīcībā bija attiecīgā nauda, ko varēja novirzīt nodokļu un nodevu samaksai. Ja uz debitoriem ir izņemta nauda, tad tā ir paņemta kaut kā iegādei - precei, pakalpojumiem. Bet reālā nauda ir uzrādīta bilances 400.postenī.

Aizstāvis norāda, ka piekrīt /pers. A/ apelācijas sūdzībā minētajam, ka viņas darbībās bija tikai Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 155.^{2} panta "Kases operāciju uzskaites kārtības neievērošana" *(likuma redakcijā, kas bija spēkā līdz 2013.gada 31.decembrim*) un 155.^{1} panta „Preču uzskaites, preču pavadzīmju un pavaddokumentu aprites kārtības neievērošana" (*likuma redakcijā, kas bija spēkā līdz 2013.gada 31.decembrim*) paredzētie administratīvi sodāmie pārkāpumi un nevis Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums.

Sakarā ar kases izdevumu orderu nenoformēšanu uz /pers. K/ vārda un attaisnojuma dokumentu neesamību par preču (kartupeļu, kas tika iepirkti no zemniekiem un vēlāk eksportēti uz Krieviju) iepirkšanu Valsts ieņēmumu dienests bija tiesīgs /pers. A/ saukt pie administratīvās atbildības. Taču viņa nav izdarījusi krimināli sodāmu nodarījumu, par ko viņai celta apsūdzība un viņa notiesāta, jo visa no Krievijas uzņēmuma /Nosaukums C/ saņemtā nauda tika izlietota kartupeļu iepirkšanai no ražotājiem, kā arī kartupeļu eksporta veikšanai uz Krieviju, ko apliecina iepriekš minētie krimināllietā esošie pierādījumi un aizstāvja argumenti.

Aizstāvības ieskatā, pirmās instances tiesa nav ņēmusi vērā Kriminālprocesa likuma 19.pantā esošo nevainīguma prezumpciju. Talsu rajona tiesas spriduma nepareizība izpaužas tādejādi, ka tiesa notiesāja /pers. A/ uz nekonkrētas apsūdzības pamata un pieļāva būtiskus Kriminālprocesa likuma pārkāpumus, kas pārkāpa viņas Kriminālprocesa likuma 20.pantā minētās tiesības uz aizstāvību, kā arī tiesa nav ņēmusi vērā, ka daļā par /pers. A/ izvairīšanos no uzņēmumu ienākuma nodokļa nomaksas vispār nav noticis noziedzīgs nodarījums, bet daļā par /pers. A/ izvairīšanos no pievienotās vērtības nodokļa, iedzīvotāju ienākuma nodokļa un uzņēmējdarbības riska nodevas nomaksas viņas darbībās nav Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva un konkrēti tā objektīvās un subjektīvās puses.

Aizstāvis lūdza spriedumu atcelt pilnībā un /pers. A/ atzīt par nevainīgu celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 218.panta otrās daļas un attaisnot pilnībā daļā par izvairīšanos no uzņēmumu ienākuma nodokļa nomaksas sakarā ar to, ka nav noticis noziedzīgs nodarījums, un attaisnot pilnībā daļā par izvairīšanos no pievienotās vērtības nodokļa, iedzīvotāju ienākuma nodokļa un uzņēmējdarbības riska nodevas nomaksas sakarā ar to, ka /pers. A/ darbībās nav Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva.

Apelācijas tiesā Talsu rajona prokuratūras prokurors Edgars Kristovskis sākotnēji lūdza tiesu pievienot krimināllietas materiāliem SIA "/Nosaukums A/" PVN deklarāciju par 2010.gadu, jo tāda lietas materiālos neatrodas, lai gan uz to ir balstīta apsūdzība, taču apelācijas tiesa minēto lūgumu noraidīja, pamatojoties uz Kriminālprocesa 551.panta pirmās daļas 5.punktu un 562.pantu, norādot, ka apelācijas protests nebija iesniegts un tādejādi tiks pārkāptas apsūdzētās personas Kriminālprocesa likumā 20.pantā noteiktās tiesības uz aizstāvību. Pēc tam prokurors atzina, ka apsūdzībā ir norādīts termiņš – "līdz šim brīdim", ar ko bija domāts apsūdzības uzrādīšanas brīdis. Taču spriedumā tas ir pārrakstīts un līdz ar to ir paplašināts apsūdzības termiņš, kas prokurora skatījumā ir būtisks krimināprocesuāls pārkāpums. Apsūdzības periods ir bijis domāts no 2009.gada 25.maija līdz 2014.gada 17.oktobrim. Minēto konstatējot, prokurors pieteica lūgumu nosūtīt lietu pirmās instances tiesai jaunai skatīšanai, jo uzskatīja, ka tādejādi ir aizskartas tiesības uz aizstāvību. Arī šo lūgumu apelācijas tiesa noraidīja kā nepamatotu.

Apelācijas sēdē tiesu debatēs prokurors jau norādīja, ka apelācijas sūdzībā apsūdzētā kritizē viņai uzrādītās apsūdzības uzbūvi un pirmās instances tiesas spriedumā ietverto informāciju, paužot, ka šie dokumenti neatbilst Kriminālprocesa likuma prasībām un viņai vienkārši nav saprotami, tādējādi tas kavē īstenot savas procesuālās tiesības uz aizstāvību. Taču vēlāk apsūdzētā detalizēti izskaidro, kāpēc viņas vadītā uzņēmuma rīcībā nebija naudas, ko novirzīt nodokļu un nodevu samaksai, papildus uzsverot, ka viņai nav bijis nodoms izvairīties no nodokļu un nodevu nomaksas un viņas rīcība varētu būt vērtējama kā administratīvais pārkāpums, kas saistīts ar kases operācijas uzskaites kārtības neievērošanu un preču uzskaites un preču pavadzīmju un pavaddokumentu aprites kārtības neievērošanu. Taču apsūdzētā apelācijas sūdzībā nav izteikusi viedokli par to, vai viņas vadītajam uzņēmumam vispār valstij bija jāmaksā kādi nodokļi norādītajā periodā. Visā notikušajā viņa vaino grāmatvedi /pers. S/ informācijas sniegšanā VID bez saskaņošanas ar viņu.

Apsūdzētā norādīja, ka pirmās instances tiesa sprieduma aprakstošajā daļā nav sniegusi likumā paredzēto pierādītā noziedzīgā nodarījuma aprakstu, sprieduma motīvu daļā nav norādījusi nevienu pierādījumu, ne arī atsaukusies uz kādu normatīvo aktu, ar kuru būtu pamatota izvairīšanās no nodokļu un nodevu nomaksas. Nav motivēts, kāpēc tiek noraidīti apsūdzētās iesniegtie pierādījumi, šāds viedoklis tika izteikts arī apelācijas instances tiesas sēdē.

Prokurors vērsa tiesas uzmanību uz 2014.gada tiesu prakses apkopojumu "Tiesu nolēmumu struktūra un saturs lietās par vairākiem vienveidīgiem noziedzīgiem nodarījumiem", kurā LR Augstākā tiesa norādījusi, ka, ja starp pierādījumiem ir pretrunas, tiesai būtu jāanalizē šo pretrunu iemesli un jānorāda, kādas tiesas sēdē izskatītās ziņas tā atzinusi par apšaubāmām un kādu motīvu dēļ. Talsu rajona tiesa sprieduma 14.-16.lapā ir analizējusi pierādījumus, norādot kuri pierādījumi pierāda apsūdzētās vainu viņai inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un kā tieši ir izpaudies noziedzīgais nodarījums un kāda bija apsūdzētās rīcība tā izdarīšanas laikā. Sprieduma tekstā ir atrodama informācija par to, kurus pierādījumus tiesa uzskata par vērā ņemamiem un izmantojamiem notiesājoša sprieduma taisīšanā. Šo pierādījumu kopumā ir arī apsūdzētās iesniegtie pierādījumi, tādēļ prokurora skatījumā nav pamata uzskatam, ka tiesa nebūtu pieņēmusi un analizējusi iztiesāšanas gaitā apsūdzētās iesniegtos pierādījumus. Spriedumā ir ietverts tiesas viedoklis par to, kādu informāciju sniedz šie pierādījumi, taču tiesa nav secinājusi, ka tie saturētu ziņas, kas dotu pamatu apsūdzētās attaisnošanai. Pirmās instances tiesa sprieduma aprakstošajā daļā ir sniegusi normatīvo aktu uzskaitījumu, kuru prasības pārkāpa apsūdzētā, vadot sava uzņēmuma darbību un cik lielā mērā izpildīja tā saistības pret valsti gan informācijas sniegšanā par valsts budžetā maksājamo nodokļu un nodevu summām, gan ko viņa ir darījusi, lai nodrošinātu to iemaksu valsts budžetā, proti, pieļāvusi bezdarbību.

Valsts apsūdzības skatījumā, sastādītā apsūdzība un pirmās instances tiesas spriedums un tā aprakstošā motīvu daļa atbilst Kriminālprocesa likuma normām un Kriminālprocesa likuma 405.panta nosacījumiem. LR Augstākā tiesa tiesu prakses apkopojumā par krāpšanu ir uzsvērusi, ka konstatējot, ka persona tīši nav maksājusi nodokļus, ir samazinājusi, vai slēpusi ar nodokļiem apliekamo subjektu, darbības ir kvalificējamas kā Krimināllikuma 218.pantā paredzētais noziedzīgais nodarījums. Pastāv viedoklis, ka katra izvairīšanās no nodokļu nomaksas ir saistīta ar grāmatvedības dokumentu, gada pārskatu, statistikas pārskatu vai informācijas viltošanu un šis fakts tiek pamatots ar to, ka jebkāda ar nodokļu apliekamā objekta slēpšana vai samazināšana ir saistīta ar nepatiesas informācijas iekļaušanu grāmatvedības dokumentos, vai pārskatos. Tātad, ja persona izvairās no nodokļu nomaksas, viltojot grāmatvedības dokumentus, iekļaujot tajos nepatiesu informāciju, tās darbības ir kvalificējamas kā izvairīšanās no nodokļu un nodevu nomaksas, attiecīgi konstatējot Krimināllikuma 218.pantā attiecīgajā daļā kvalificējošo apstākli. Konkrētajā situācijā kvalificējošais apstāklis ir zaudējuma summa.

Ja izvērtē apsūdzību un spriedumu, šīs darbības, kas vērstas uz nodokļu un nodevu nomaksu, sākotnēji apsūdzībā tiek aprakstītas kā nepamatotu ziņu iekļaušana deklarācijās, piemērojot PVN likmi 0%, kur tā nav piemērojama. Prokurora skatījumā PVN 0% likme tiek piemērota avansa naudas ieskaitījumiem, kuri atbilstoši likuma nosacījumiem ir jāizmanto 6 mēnešu laikā, tātad 6 mēnešu laikā no avansa summas saņemšanas ir jāveic eksports. Tādejādi, ja uzņēmējs deklarē nodokļu summu, pretī jābūt eksportam, par ko kriminālprocesā ziņu nav. Apsūdzības ieskatā, apsūdzētās iesniegtie pierādījumi neapstiprina to, ka noteiktā laika posmā ir bijis eksporta darījums. Tāpat vērtējot gan pierādījumus, gan liecinieces /pers. Z/ liecības, kas tika pārbaudītas apelācijas tiesas sēdē, kura būtībā veicot kontroles pasākumus savu pilnvaru robežās, pārbaudot informāciju redzēja un informēja uzņēmuma grāmatvedi, ka ir izveidojusies šāda situācija un problēma ir jārisina. Kā redzams no liecinieces /pers. S/ liecībām, viņa ir informējusi uzņēmuma vadību, ka ir izveidojusies šāda situācija un kas ir darāms. Vienīgā izeja bija labot ierakstus attiecīgajās deklarācijās, līdz ar to izveidojās pienākums maksāt nodokļus. Pa šo laika posmu visi termiņi, kuros atļauts labot PVN deklarācijas bija notecējuši un apsūdzētā pati nav veikusi nevienu darbību labprātīgi, lai labotu vai koriģētu summas, kuras, kā viņa saka, nav pareizi aprēķinātas, ka notikusi kaut kāda kļūdīšanās. Taču pierādījumi norāda pretējo un tie ir izmantojami pret apsūdzēto un pierāda valsts apsūdzības norādīto informāciju, ka apsūdzētajai bija pienākums maksāt nodokļus, bet viņa nenodrošināja to iemaksu valsts budžetā, tātad pieļāva bezdarbību. Līdz ar to noziedzīgā nodarījuma objektīvā puse, izpaužas bezdarbībā, kad puse būdama nodokļu maksātājs, apzināti izvairās pildīt likuma "Par nodokļiem un nodevām" 15.panta pirmās daļas 1. un 2.punktā noteikto pienākumu, nomaksāt noteiktā termiņā aprēķināto nodokļu un nodevu summu. Valsts, pieļaujot savā teritorijā uzņēmējdarbību, ir noteikusi personai pienākumu sniegt informāciju par veicamajiem darījumiem, aprēķināt nodokļus un veikt to samaksu, tātad paļaujas uz personas godprātību. Šajā situācijā aprēķinātā nodokļu un nodevu summa pastāv, taču tā netiek maksāta un kā redzams pati apsūdzētā ir radījusi tādu situāciju, ka valsts pēc iesniegtajiem gada pārskatiem redz, ka attiecīgajā laika periodā uzņēmuma rīcībā bija nauda, no kuras varēja veikt nodokļu un nodevu samaksu. Apelācijas instances tiesā šis jautājums tika skatīts savādākā griezumā, ka šī nauda tika izmantota kartupeļu iegādei, neatstājot summu nodokļu nomaksai.

Tādējādi uz attiecīgo datumu, pēc paziņojumu iesniegšanas nodokļu administrēšanas iestādei, sagaidot attiecīgo datumu, valsts paļaujas, ka budžetā tiks ieskaitīti nodokļi, taču tas nav darīts. Apelācijas instances tiesā tika vērtēti pierādījumi par to, kā notika šie darījumi. Faktiski aizstāvība visu virzīja uz to, lai iedziļinātos saimnieciskajos darījumos, lai vērtētu to izpildi no civiltiesiskās puses. Ir aprēķināta nodokļu summa, tātad ir pienākums nodokļus maksāt un uzņēmuma rīcībā ir pietiekoši līdzekļu, no kuriem būtu bijis iespējams veikt nodokļu nomaksu.

Par to, ka nauda, kas tika izņemta no uzņēmuma kases tika iegrāmatota kā aizdevumi uzņēmuma vadībai un ka tos varēja grāmatot arī savādāk, prokurors izteica viedokli, ka lietā nav pierādījumu tam, kur nauda tika izmantota, jo pretī nav nekādu attaisnojošu dokumentu kāds ir šīs naudas statuss, var secināt to, ka uzņēmuma vadītāja /pers. A/ ar šo naudu ir rīkojusies pēc saviem ieskatiem. Mantkārīgais nolūks un rīkošanās pēc saviem ieskatiem viennozīmīgi norāda uz to, ka cilvēkam nebija nodoms maksāt nodokļus. Konkrētajā situācijā, ja analizē aizstāvības pozīciju, ko realizē apsūdzētā, ka noteiktajā laikā viņas rīcībā nebija naudas, ka nauda tika izmantota darījumu nodrošināšanai, kas saistīta ar kartupeļu iepirkšanu, tad tas neattaisno šo situāciju, ka viņai ir pašas aprēķināti nodokļi, kuru nomaksu viņa nav veikusi. Tātad viņa nav labojusi ne deklarācijas, ne arī realizējot aizstāvību, viņa nelūdza veikt nodokļu pārrēķinu, nelūdza VID veikt kaut kādas darbības, lai pārbaudītu aprēķināto nodokļu

pamatotību un nav iesniegusi dokumentus izvērtēšanai, jo tikai tā varētu mēģināt kaut kādā veidā radīt šaubas par apsūdzību. Taču no subjektīvās puses noziedzīgā nodarījuma sastāvs ir pierādīts, tas ir subjektīvā attieksme - nodoms neveikt nodokļu un tiem pielīdzināto nodevu maksājumu valsts budžetā. Arī atsauce, ka uzņēmumā līdzdarbojās apsūdzētās vīrs nav attaisnojums apsūdzētās rīcībai, jo uzņēmumu kontrolē un vada tās vadītājs un viņš atbild par saistībām pret valsti un to izpildi.

Prokurors uzskatīja, ka Talsu rajona tiesas spriedums ir pamatos, šajā spriedumā ir atbilstoša aprakstošā daļa, motīvu daļa, kurā var ticēt vai neticēt, cik plašai jābūt motīvu daļai, bet jebkurā gadījumā, tiesa ir norādījusi kā izpaudies noziedzīgais nodarījums, norādījusi subjektu, norādījusi, ka iestājies maksāšanas termiņš, nodokļu summu un norādījusi kā izpaudies noziedzīgais nodarījums, tas ir bezdarbība. Motīvu daļā tiesa ir atsaukusies gan uz likuma normām, gan pierādījumiem, kas atreferēti spriedumā. Šajā situācijā, prokurora ieskatā, apelācijas sūdzība nav pamatota par sprieduma defektiem, nepilnībām un līdz ar to arī pēc būtības sūdzība ir noraidāma un Talsu rajona tiesas 2016.gada 21.septembra spriedums atstājams spēkā.

Valsts ieņēmuma dienesta pilnvarotā pārstāve /pers. C/ norādīja, ka, noklausoties apelācijas tiesā liecinieču liecības, aktuāls kļuva jautājums, vai VID bija tiesīgs telefoniski norādīt uz kādu neatbilstību deklarācijā. VID pārstāve nenoliedza, ka likumā "Par nodokļiem un nodevām" 23.panta 5.[1]daļā noteikts, ka nodokļu maksātājs jāinformē rakstveidā, taču šajā gadījumā VID darbiniece piezvanīja, deklarācija tika izlabota un nebija nepieciešams informēt uzņēmumu rakstveidā un prasīt izlabot to, kas jau tika izlabots pēc telefona zvana. Kā arī lieciniece /pers. T/ liecināja, ka sākotnēji PVN deklarācijā bija iekļaujami darījumi ar 0% likmi, savukārt vēlāk, gadījumā, ja šis eksports sešu mēnešu laikā nav noticis, tad komercsabiedrībai ir pienākums iesniegt deklarāciju labojumus. VID darbiniece un lieciniece /pers. Z/ liecināja, ka pārbaudot VID rīcībā esošo informāciju tika konstatēts, ka deklarācijā kā bija 0% likme, tā arī palika, proti, beidzoties sešiem mēnešiem, deklarācijas netika labotas, kā tam bija jābūt. Tāpēc arī VID pārstāve zvanīja un norādīja grāmatvedei uz kļūdu, un gadījumā, ja grāmatvede nereaģētu un komercsabiedrība neveiktu labojumus, tad VID tālāk rīkotos savādāk, iespējams, tiktu sūtītas vēstules.

Attiecībā par liecinieces /pers. T/ liecināto to, ka UIN šajā gadījumā vispār nebija jāmaksā, VID pārstāve norādīja, ka nezina, kādi dokumenti tika pētīti, un viņai nav pārliecības, ka tikai no lietas materiāliem ir pietiekams pamats secināt, ka UIN nebija jāmaksā. Saistībā par PVN lieciniece /pers. T/ teikto, ka summas ir nepareizi saliktas, VID pārstāve norādīja, ka lieciniece nevarēja sniegt paskaidrojumus par 2010.gada deklarāciju un tāpēc nav pārliecības, ka viņa pārzina kriminālprocesā esošo situāciju. Dokumentus savai uzziņai /pers. T/ ir ņēmusi no publiski pieejamajiem dokumentiem, taču tie neatrodas lietas materiālos un pārstāve nezina, vai tie atbilst lietas materiāliem, jo nav eksperte vai speciāliste šajā jomā. Pārstāve norādīja, ka deklarācijas labošanas termiņš jau sen ir notecējis. Lielie apmēri izveidojās 2011.gadā, ja pieļauj, ka šādi bija jāaizpilda deklarācijas. Kāpēc VID nepievienoja lietas materiāliem SIA "/Nosaukums A/" UIN deklarācijas par 2011. un 2012.gadu no EDS sistēmas, kā arī SIA "/Nosaukums A/" 2011. un 2012.gada peļņas un zaudējumu aprēķinu, kur būtu uzrādīts peļņa vai zaudējuma apjoms pirms UIN aprēķināšanas atbilstoši likuma UIN 4.panta prasībām, VID pārstāve nevarēja atbildēt, norādot, ka izmeklēšanu šajā procesā nav veikusi, nav bijusi procesa virzītāja un kā cietušais nevar norādīt procesa virzītājam, kādi dokumenti būtu pievienojami apsūdzības uzturēšanai. Šāda veida kriminālprocesos ir nodokļu aprēķini, kurus veic kompetenti VID darbinieki pēc procesa virzītāja pieprasījuma. Šajā lietā nav procesa virzītāja pieprasījuma pārbaudīt deklarēto summu. Tāpēc, ja pati apsūdzētā norādījusi deklarācijās to, ko ir norādījusi, tad viņai nodokļi ir jāmaksā un VID nenodarbojas ar nepareizi aizpildītu deklarāciju auditu un pārbaudi, ja deklarētās summas netiek apšaubītas. VID neinteresē, kas kļūdaini aizpildījis deklarācijas, tāpēc aprēķinātā kaitējuma kompensācija ir pamatota un piedzenama, jo par visu atbild SIA īpašnieks, šajā gadījumā apsūdzētā. VID pārstāve paskaidroja, ka nesaskata pamatu, kāpēc kaut kas vispār ir jāprecizē, jo lietā nav ne grāmatvedības ekspertīzes, ne atbilstoša VID atzinuma. VID prasa to summu, ko deklarēja pati nodokļu maksātāja. Šajā konkrētajā gadījumā summas ir deklarētas, bet nav samaksātas. Par VID darbinieces /pers. Z/ sastādīto Nodokļu pārvaldes direktora vietnieces /pers. F/ neparakstīto atbildes vēstuli neko komentēt nevar, nezina kā tā tikusi sastādīta – kā elektroniski parakstīts dokuments vai arī tas ir melnraksts. Taču neuzskata, ka paraksta neesamība to padara par nederīgu, jo tā ir sarakste starp VID iekšējām struktūrām. VID pārstāve apliecināja, ka patiešām pirmās instances tiesā skaidrojusi situāciju par to, ja uzņēmumam nav naudas, tad arī nav konstatējams nodoms izvairīties no nodokļu nemaksāšanas. Taču paliek pie tā, ka valsts budžetam ir nodarīts mantisks zaudējums 41928,76 *euro*, kaitējuma apmērs ir norādīts VID iesniegtajā pieteikumā. Minēto kaitējuma kompensāciju veido UIN pamatparāds, PVN pamatparāds, iedzīvotāju ienākuma nodokļa pamatparāds un uzņēmējdarbības riska valsts nodevas pamatparāds. Likums par nodokļiem un nodevām 15.panta 1. un 2. punkts nosaka nodokļu maksātāja pienākumu savlaicīgi deklarēt budžetā maksājamos nodokļus un maksāt šos nodokļus. Šajā konkrētajā gadījumā SIA "/Nosaukums A/" iesniedza deklarācijas, bet valsts budžets maksājumu nav saņēmis, tādā veidā valstij ir nodarīts kaitējums, kas piedzenams no apsūdzētās personas. Kaitējuma kompensācijā ir norādītas divas summas. Sākotnēji no procesa virzītāja saņemot informāciju, bija nepieciešam norādīt kaitējuma apmēru uz 2013.gada 3.decembri - 43 237,76 *euro*, tomēr, ņemot vērā Kriminālprocesa likuma 350.panā ietverto kaitējuma definīciju, VID nevar prasīt vairāk kā ir apsūdzībā, līdz ar to uz kompensācijas pieteikuma sagatavošanas dienu - 2014.gada 19.decembri, un pārbaudot informāciju, tika konstatēts, ka nodokļa parāds samazinājies uz 41 928,76 *euro*.

Cietušā pārstāve lūdza apelācijas sūdzību noraidīt un pirmās instances tiesas spriedumu atstāt negrozītu.

Apelācijas tiesa, uzklausījusi apsūdzētās /pers. A/ sniegtos paskaidrojumus pēdējā vārdā, liecinieču liecības, aizstāvja, cietušā pilnvarotās pārstāves un prokurora viedokli, iepazinusies ar krimināllietas materiāliem un iesniegto apelācijas sūdzību, atzīst, ka /pers. A/ apelācijas sūdzība ir apmierināma un Talsu rajona tiesas 2016.gada 21.septembra **spriedums atceļams** un /pers. A/, atbilstoši Kriminālprocesa likuma 519.panta 1.punktam, attaisnojama, jo viņas izdarītajā nodarījumā nav noziedzīga nodarījuma sastāva.

Arī pirmās instances tiesā **/pers. A/** savu vainu viņai izvirzītajā apsūdzībā nebija atzinusi, un saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 503.panta trešo daļu, savu liecību tiesai iesniegusi rakstveidā.

Liecībā norādīts, ka 2001.gadā kļuvusi arī par uzņēmēju, nopērkot uzņēmuma daļas SIA "/Nosaukums B/". Uz to viņu pamudinājusi gan interese par radoša rakstura uzņēmējdarbību, gan nepieciešamība gūt ienākumus, jo bija jāpalīdz ģimenes locekļiem. Tā kā viņa no grāmatvedības neko daudz nesaprata, darbs ar dokumentiem, līgumiem un atskaitēm viņai sagādāja lielu emocionālo spriedzi, un no tā cieta radošais darbs, viņa 2001.gadā sameklējusi grāmatvedi /pers. J/, kurš par visu parūpējies.

Pēc 2008.gada krīzes, sākušās problēmas gan uzņēmumā, gan ģimenē. Tūlīt pēc pēkšņās audžutēva nāves 2010.gada septembrī, novembrī /pers. H/ runājis ar viņas vīru par to, ka Krievijas tirgū ir liels pieprasījums pēc kartupeļiem. /pers. H/ vīram teicis, ka tā esot lieliska iespēja nopelnīt. Ar /pers. H/ bijusi pazīstama no 2008.gada. Vīrs sākumā pēc viņas ieteikuma atteicies no sadarbības, taču Jurijs bijis neatlaidīgs, turpinājis pierunāt un motivēt vīru. Vienlaicīgi arī ģimenes (vairāk vīra) draugs /pers. K/ iededzies par kartupeļu ideju, un arī pierunāja vīru uz šo sadarbību. Par cik viņas uzņēmums nenesa nekādu peļņu, tikai izdevumus ģimenei, vīrs uzstājis, ka jāveic darījumi izmantojot šo uzņēmumu. /pers. K/ piedāvājis sadarboties, iepērkot kartupeļus, vīrs uzticējies Pāvelam un pārliecinājis arī viņu. Pāvels radījis iespaidu, ka ir pietiekami mērķtiecīgs, un neviens cits šajā momentā nav bijis pietiekami piemērots šādam darbam, īpaši viņa. Viņai doma par kartupeļu tirgošanu stila un tērpu studijas uzņēmumā nepatika, bet, ņemot vērā sarežģītos apstākļus, piekāpusies vīra idejai. Vīrs uzņēmies darboties viņas vietā.

Vīrs pamatā kārtojis kartupeļu pārvadāšanas jautājumus, bet Pāvels nodarbojies ar kartupeļu meklēšanu un iepirkšanu. Visu naudu /pers. H/ skaitīja uz SIA /Nosaukums B/ kontu, no kura tālāk visa no konta noņemtā nauda tika izsniegta /pers. K/, kurš par to veica kartupeļu iepirkumus.

Vienīgais viņas un vīra nosacījums bija 100 % priekšapmaksa par preci, transportu un muitas brokeru pakalpojumiem, jo pašiem nebija naudas, lai iepirktu nepieciešamo kartupeļu apjomu. Tā kā tā nauda, kuru SIA "/Nosaukums C/" pārskaitīja SIA "/Nosaukums B/, bija /pers. H/ nauda, tad arī viņš varēja norādīt, ko ar to darīt. Jurijs elektroniskā veidā atsūtīja /pers. K/ līgumu, kuru Pāvels nodeva vīram, vīrs to izdrukāja, iedeva viņai parakstīt un nosūtīja atpakaļ uz Maskavu /pers. H/. /pers. H/ nesteidzās no savas puses parakstītu eksemplāru atsūtīt atpakaļ, taču steidzināja ātrāk sūtīt kravas ar kartupeļiem. Atrast transportu bija ļoti lielas problēmas, pirms Ziemassvētkiem visi refrižeratoru pārvadātāji bija aizņemti. Tajās dienās, kad transports bija brīvs, tad arī uzreiz bija jāuzkrauj kartupeļi un jāsūta uz Maskavu. Dažas mašīnas Jurijs sūtīja no Maskavas pakaļ kartupeļiem, jo Latvijā mašīnu nebija vispār. Kā vīram teica /pers. K/, kartupeļu pārdevēji, zinot, ka darīšana ir ar Krieviju, pieprasīja 100% priekšapmaksu. Nebija arī iespējas gaidīt, kad pārskaitījums aizies no vienas bankas uz otru, tikko mašīna piebrauca, tā bija jākrauj kartupeļi. Tādēļ viņa pēc vīra un /pers. K/ pieprasījuma ņēma nost naudu, deva vīram, vīrs nodeva to Pāvelam, kurš maksāja kartupeļu pārdevējiem. Šajos darījumos nekad nebija laika, jo kartupeļi Krievijai bija vajadzīgi "jau vakar".

Par katru kravu /pers. H/ apsolījis atlīdzību 150 EUR apmērā. Naudu par kartupeļiem, transportu, brokera pakalpojumiem un viņu atlīdzību Jurijs skaitīja SIA "Part 2" kontā tik lielā apmērā, cik pats izdomāja, t.i., nesaskaņojot ar tām summām, par kurām bija norēķināšanās pienākums SIA "/Nosaukums B/". Tas radīja grūtības "/Nosaukums B/" grāmatvedības sakārtošanā.

No savas puses parakstītu līguma eksemplāru /pers. H/ nesūtīja līdz brīdim, kamēr banka atteicās izdot skaidru naudu no konta, iekams neuzrādīja līguma oriģinālu. Viss notika tādā steigā un stresā, ka nebija laika piedomāt par dokumentu sakārtošanu. Krievijas tirgus pieprasījums nepārtraukti pieauga. Paralēli auga kartupeļu cena Latvijas tirgū. /pers. H/ pieprasīja rēķinos uzrādīt līgumā norādīto cenu 20 centi par vienu kilogramu, jo citādi viņam būtu jāpārtaisa līgumi, kas savukārt būtu jāsaskaņo ar robežkontroles punktiem un Krievijas galveno muitas pārvaldi, kas nozīmētu laika patēriņu un zaudējumus kartupeļu piedāvājumā, jo citi aizsteigtos priekšā.

Viņa tikusi visu laiku dzīta uz priekšu ar pēkšņiem naudas pārskaitījumiem, neapmierinātiem muitas brokeriem un kartupeļu pārdevējiem, neapmaksātiem rēķiniem, pie robežas piebraukušām mašīnām un visu citu. Pēc /pers. K/ un /pers. H/ teiktā, formējot jebkādus papīrus, tiktu zaudēta iespēja nopelnīt vispār uz šiem kartupeļiem. Ar saucieniem: „Mašīnas jau stāv pie robežas!" u.tml. viņai nācās „nesties" uz banku pēc naudas un steidzīgi atdot /pers. K/, lai viņš var atdot naudu zemniekiem, lai tie ļauj kraut kartupeļus mašīnās. Problēmas bija visdažādākās, sākot no mašīnu dīkstāvēm, naudas aizkavēšanās, zemnieku neapmierinātību par gaidīšanu, soda naudām un beidzot ar pieredzes trūkumu, kas visu sarežģīja un bija par iemeslu daudzām kļūdām.

2011.gada janvāra sākumā no viņas un vīra puses bija mēģinājumi izvirzīt prasības /pers. H/ un /pers. K/, taču tās tika ignorētas, turklāt tirgū bija sīva konkurence uz kartupeļu iepirkšanu, kurš nokavēja, tas neuzspēja, citi aizsteidzās pa priekšu un bija jāpaliek bez kartupeļiem. Nevienam nebija laika domāt par dokumentiem un, kur nu vēl par viņas atbildību. Viņu savstarpējās sarunās skanēja viens vārds – "vēlāk". Arī attiecībā uz attaisnojuma dokumentiem par kartupeļu iepirkumu, kurus /pers. K/ iepirka no zemniekiem par skaidru naudu, Pāvels viņai teica to pašu, ka vēlāk iesniegs visus attaisnojuma dokumentus par visiem kartupeļu iepirkumiem, jo kartupeļus /pers. K/ pērkot

kā SIA "/Nosaukums D/" pārstāvis. Viņai galvenais bija, lai uzņēmumā SIA "/Nosaukums B/" būtu kārtība un būtu šie attaisnojuma dokumenti par kartupeļu iepirkumiem. Kādas konkrēti sekas var būt tam, ka šādi attaisnojuma dokumenti nebūs iesniegti, tobrīd nav zinājusi. Viņa tikusi nostumta malā ar vārdiem: „Nejaucies, jo tu neko nesaproti!". Vēlāk, kad ar zemniekiem tika runāts par iepirkumu dokumentiem, viņi atbildējuši, ka atskaites jau ir nodevuši un neko mainīt tajās vairs netaisās.

Kad Latvijā beidzās kartupeļi par cenu, par kādu /pers. H/ bija gatavs tos iepirkt, Jurijs, nesaskaņojot ar viņiem, vienpersoniski nolīga savu pārstāvi /pers. I/, kuras uzdevums arī bija iepirkt kartupeļus mazumā no visiem Latvijā, kas bija gatavi tos pārdot un komplektēt kravas. Šī uzdevuma vajadzībām arī viņa saņēma skaidru naudu kartupeļu iepirkumiem no /pers. K/, kurš to vispirms bija saņēmis no viņas vīra /pers. G/, ar kuru kopā skaidro naudu izņēmuši no SIA "/Nosaukums B/" bankas konta. Visi kartupeļi, ko šī pārstāve iepirka, likti klāt viņu iepirktajiem kartupeļiem muitas noliktavā. To nosūtīšanu un transportēšanu Jurijs pieprasījis no viņiem. /pers. H/ pārstāve /pers. I/ piedalījās arī pie darījumiem ar sasalušajiem un bojātajiem kartupeļiem no Polijas, kur viņa 2011.gada 11.februārī ir sastādījusi aktu.

Pēc /pers. H/ pieprasījuma katru iepirkto kravu un tās cenu, kā arī transporta un visas pārējās izmaksas /pers. K/ sāka telefoniski saskaņot un turpināja saskaņot ar /pers. H/.

Tad /pers. H/ piedāvājis /pers. K/ meklēt kartupeļus Polijā. Pāvels sameklējis Polijā sešas kravas ar kartupeļiem, kuru cena (0,27 EUR/kg) apmierināja Juriju. Viņi šīs sešas kravas apmaksājuši caur banku (22 880,80 LVL jeb 32 556,45 EUR jeb 124 000 PLN.

Piecas kravas (27 664,62 EUR + transports 7722 EUR = 35 386,62 EUR) Pāvels atsūtījis uz Latviju, no tām divās analīžu rezultātā tika atrasti kaitēkļi, kuru dēļ kartupeļus bija aizliegts ievest Krievijas teritorijā.

Tiklīdz to uzzinājuši, sazinājušies ar Polijas pārdevēju, atteikušies no piektās kravas un pieprasījuši atpakaļ naudu par piekto kravu (3438 LVL jeb 4891,83 EUR jeb) samaksājuši sodu par transporta atteikšanu (200 EUR). Par divām neapmierinošajām kravām /pers. K/ sācis pārrunas ar /pers. H/. Jurijs uzstājis, ka neņems nevienu no piecām kravām, kas ienākušas Latvijā, kaut arī divas no tām bija nevainojamas, ko apstiprināja analīžu rezultāti. Piecas mašīnas ar kartupeļiem palika stāvēt muitas zonā. Kad /pers. H/ saprata, ka viņa rīcība bija pārsteidzīga, viņš atvainojās Pāvelam un lūdza, lai sūta uz Maskavu divas kravas, kas bija atbilstošas. Pa to laiku vienai no šīm trīs kravām (3705,40 LVL jeb 5272,31 EUR + transports 1544,40 EUR = 6816,71 EUR) šofera prombūtnes laikā sabojājās refrižerators un šie kartupeļi sasala.

Kopsumma zaudēto kravu un ar tam saistīto izmaksu summa, ko var aprēķināt, bija 25 716,27 EUR:

Trīs kartupeļu kravas	16 598,77	EUR
Transporta izmaksas par trīs kravām	5710,50	EUR
Soda nauda par transporta atteikšanu	200,00	EUR
Muitas brokeru un noliktavas izmaksas	1707,00	EUR
Sagādnieks Polijā	1500,00	EUR

Atkal izveidojusies konflikta situācija starp /pers. K/ un /pers. H/. Pārrunu ceļā šo konfliktu uz brīdi izdevies nolīdzināt, /pers. K/ solījis /pers. H/ savas vainas dēļ radušos zaudējumus kompensēt, savukārt Jurijs apsolījis, ka izmaksas saistītās ar sasalušo kravu, atzīst par savējām un solīja tās neieskaitīt viņu parādā. /pers. H/ savstarpējās saskaņošanas dokumentā norādījis, ka viņu parāda summa sastāda 21 793 EUR. Taču reāli tā nebija Latvijas puses parāda summa, jo par visu šo naudu bija iepirkti kartupeļi Polijā, tie transportēti, uzglabāti, taču /pers. H/ ieskatā nederīgi, jo tajos bija atrasti kaitēkļi, un tos nevarēja eksportēt uz Krieviju. /pers. H/ uzstājis, ka vainīgi ir Latvijas pusē strādājošie.

/pers. H/ agresīvi uzspieda, steidzināja un spieda uz saviem nosacījumiem it visā, uzstāja, lai ātri tiktu sūtīti kartupeļus, citādi neko nenopelnīs, pieprasīja savu iecerēto rezultātu, kontrolēja, saņēma lielāko daļu naudas, steidzināja, bet atbildību centās nogrūst uz /pers. K/ un viņas vīru, kuri ar tik mazām naudas summām nebija spējīgi atrisināt tik apjomīgas finansiālas problēmas, jo visu naudu, ko sūtīja /pers. H/, vīrs samaksāja pakalpojumu sniedzējiem un Pāvelam priekš kartupeļu pārdevējiem.

Sasalušos un izbrāķētos kartupeļus trīs kravas izdevās iemainīt pret vienu labu Latvijas kartupeļu kravu. Vienu labo kravu, kas bija atvesta no Polijas, kaut arī ar zaudējumiem, izdevās pārdot un iepirkt Latvijā vienu labu kartupeļu kravu. Divas labas kartupeļu kravas tika nokomplektētas un /pers. H/ uzdeva savai pārstāvei uztaisīt tām analīzes, kas Juriju apmierināja un kartupeļu kravas tika veiksmīgi aizsūtītas uz Maskavu.

Pēc brīža atkal sākusi veidoties saasināta situācija starp /pers. H/, /pers. K/ un viņas vīru un tās iemesli bija:

- par pēdējām divām kravām rēķinā /pers. H/ norādīta cena, kas viņu neapmierināja;
- paralēli Krievijā sāka pastiprināti kontrolēt ienākošās kartupeļu kravas no Eiropas un izskatījās, ka /pers. H/ viņu pakalpojumi turpmāk nebūs nepieciešami;
- /pers. H/ pieprasīja, lai viņi apmaksā skaidrā naudā viņa nolīgtās pārstāves pakalpojumus un viņa norīkotā transporta pakalpojumus, ko viņi atteikušies darīt;
- Krievija palielināja muitas nodokli kartupeļiem un /pers. H/ kļuva neizdevīgi no viņiem tos iepirkt.

Šie apstākļi Juriju aizkaitinājuši un izraisījuši kārtējo konfliktu. Sākotnēji viņi cerējuši zaudējumus 21 793 EUR apmērā nosegt uz nākamās sadarbības rēķina, tāpēc arī atbildē /pers. H/ nav ierēķinātas zaudētās kravas, bet atstāta starpība 21 793 EUR apmērā. Faktiski šī starpība ir vienāda ar zaudējumiem no Polijas bojātajiem un sasaldētajiem kartupeļiem. /pers. H/ sācis spiest, lai viņi ātri sūta kartupeļus par atlikušo naudas summu, kaut arī labi zināja, ka šī nauda ir samaksāta par Polijas kartupeļiem un transportu un nekādas citas naudas viņiem nav. Jurijs sācis klaji draudēt /pers. K/.

/pers. K/ paskaidrojis, ka faktiski neviens zemnieks nav vēlējies kartupeļus pārdot ar pārskatījumu, zemniekam bijis izdevīgāk neuzrādīt savus ienākumus. Visa nauda, kas tikusi noņemta no konta, nodota /pers. K/ un iztērēta kartupeļu iegādei. To apliecina arī 2011. gada 17. maija pavadzīme Nr. PSI 300111 un 2011. gada 27. jūnija pavadzīme Nr. 300132, kas saņemtas no APP Valsts Priekuļu laukaugu selekcijas institūta par kartupeļu iegādi. Faktiski kartupeļi no šī pārdevēja tika iegādāti jau 2011.gada janvāra – februāra mēnesī un tikai pēc vairākkārtīgiem pieprasījumiem pavadzīmes tika sastādītas un izsniegtas.

Neviens cits kartupeļu pārdevējs, kas visi bija privātuzņēmēji, nekādus darījuma dokumentus neizsniedza, kā viņai to paskaidrojis /pers. K/, vienlaicīgi sakot, ka kartupeļu pārdevējs būs viņa SIA /Nosaukums D/. Tāpat Pāvels teica, ka kartupeļu sagādei viņš vēl ir piesaistījis cilvēku vārdā Reinars.

Viņa ar vīru atgādinājuši /pers. K/ un pieprasījuši no viņa iepirkuma dokumentus un /pers. K/ tos solījis atgādāt, tomēr to neizdarīja, pārstāja atsaukties uz telefona zvaniem un pazuda.

No /pers. J/ grāmatvedību 2010.gada pavasarī pārņēmusi /pers. E/, kuras palīdzību grāmatvedības jautājumos apmaksājusi no ģimenes budžeta, jo SIA /Nosaukums B/ vienkārši nebija līdzekļu. Ar /pers. E/ bijis grūti saprasties, jo gandrīz desmit gadu laikā viņa bija pieradusi pie /pers. J/ apzinīgā un atbildīgā darba stila. /pers. J/ bijis kompetents, regulāri interesējies par visām pārmaiņām un informējis viņu, nav apgrūtinājis ar jautājumiem, kas jāzina grāmatvežiem. Nebija novērtējusi viņu pietiekami, kamēr nonākusi tādu grāmatvežu rokās, kas „padarījusi viņas dzīvi par elli".

Viņu pārsteigušas /pers. E/ dīvainības, kas sarežģīja ikdienu. /pers. E/ sākumā bijusi ļoti laipna, taču lēnām pārvērtusies par „psiholoģisku izspiedēju". Kad pienācis laiks saņemt dokumentus no /pers. J/, viņa sākusi stiept laiku, nav varējusi pielāgoties, izrādījusi neapmierinātību. Viņa sākusi šaubīties par sadarbību, tad /pers. E/ kļuvusi piekāpīgāka. Tikko viņa tikusi pie firmas dokumentiem, tā parādījusies nekompetence daudzos grāmatvedības jautājumos, teikusi, ka nezina kā darīt šādas lietas, tādēļ nāksies tās studēt par papildu samaksu. Pieprasījusi savam printerim kārtridžu un papīru, dažādus grāmatvedības dokumentus drukājusi uz citu firmu dokumentu otrām pusēm, bieži traucējusi, izdomājusi dažādas problēmas, bijusi ar kaut ko neapmierināta, pārspriedusi firmas iekšējās lietas ar nepiederošiem cilvēkiem, „nopludinājusi" firmas informāciju. Izdomājusi pēkšņas prasības, bijusi juceklīga un aizmāršīga, prasījusi no viņas (/pers. A/) grāmatvedības kompetences, kādu viņai nav. Sapratusi, ka ar grāmatveža izvēli pieļāvusi kļūdu. Komunikācija ar Nadju kļuvusi tik neciešama, ka pārstājusi ar viņu satikties pati, to viņas vietā darījis vīrs, kurš nogādājis dokumentus no Nadjas viņai un otrādi. Atceras, ka Nadja prasījusi kartupeļu iepirkumu dokumentus, taču viņa un arī vīrs atbildējuši, ka dokumenti būs, tikai jāpagaida. Viņa to tā arī pieņēmusi un gaidījusi /pers. K/ solītos dokumentus. Kad kartupeļu bizness sabrucis un SIA /Nosaukums B/ grāmatvedībā izveidojusies starpība starp ieskaitītajām summām un iepirkumu dokumentiem, Nadja viņas vīram atdevusi grāmatvedības dokumentus.

Caur pazīstamiem cilvēkiem atradusi /pers. S/, kura piekritusi palīdzēt sniegt atskaites. Aina saņēmusi no viņiem dokumentus, sākusi ar tiem darboties, jautājusi par starpību starp ieņēmumiem un izdevumiem, bet viņa skaidrojusi, ka nauda iztērēta par kartupeļiem, bet dokumenti, kas apstiprina šos iepirkumus, joprojām tiek gaidīti. /pers. S/ bijusi nepatīkami pārsteigta par nekārtību dokumentos. Par dažiem dokumentiem Aina sūdzējās, ka to vienkārši nav. Viņa pilnībā uzticējusies /pers. S/ par dokumentu kārtošanu. Pati pēc visa pārdzīvotā iekritusi depresijā, tādēļ vīrs turpinājis palīdzēt tikt galā ar šīm lietām.

Saviem grāmatvežiem uzticējusies pilnībā, nodevusi viņiem ne tikai EDS pieejas kodus, bet arī bankas kontu pieejas kodus, lai viņi var regulāri izdrukāt kontu izrakstus.

Kamēr viņa centusies atlabt no depresijas, kas saistīta ar psiholoģisko pārslodzi un cīnījusies ar veģetatīvās distonijas un astmas lēkmēm, /pers. S/ 2012.gada novembra mēnesī piezvanīts no VID un teikts, ka jālabo atskaites. Tas redzams uz viena no dokumentiem, kur /pers. S/ veikusi labojumus ar roku un pierakstījusi VID tālruni. /pers. S/ bija jau pieradusi komunicēt ar viņas vīru un piezvanījusi viņam, lai saskaņotu šos labojumus. No vīra vārdiem par šo situāciju sapratusi, ka /pers. S/ pa telefonu vīram stāstījusi, ka zvanīts no VID un likts labot atskaiti, savukārt, vīrs jautājis /pers. S/, kā būtu pareizi rīkoties, uz ko /pers. S/ atbildējusi, ka, ja VID saka, ka jālabo, tātad jālabo. Viņu šī informācija nebija sasniegusi. VID darbinieks, Aina un viņas (/pers. A/) vīrs kopā arī pieņēma lēmumu labot atskaiti, neinformējot par to

viņu.

Viņa pati nekādus grāmatvedības dokumentus 2010., 2011.gados vispār nav parakstījusi, tajā skaitā arī tos, kas atrodas kriminālllietas materiālos no 45. līdz 59.lapai. Šie dokumenti izdrukāti no grāmatvedības programmām, un viņa tos parakstīju tikai 2014.gada 27.jūnijā pēc VID Finanšu policijas pārvaldes izmeklētājas /pers.U/ pieprasījuma viņas kabinetā, kad tur bijusi izsaukta uz nopratināšanu. Visas grāmatvedības programmas uzturēja un atskaites elektroniski EDS sistēmā iesniedza viņas grāmatveži /pers. E/ un /pers. S/, kurām bija pieeja viņas elektroniskajiem identificēšanas datiem EDS sistēmā. Tas, ka minētie grāmatvedības dokumenti ir parakstīti tikai 2014.gada martā, redzams no pašiem dokumentiem, jo laika periodi, kas tajos aptverti, beidzās 2014.gada martā vai aprīlī. No tā secināms, ka tie nav parakstīti 2010., 2011. gados. Arī lietas materiālos esošos grāmatvedības dokumentus izdruku veidā izmeklētāja ir saņēmusi nevis no viņas, bet no viņas grāmatvedes /pers. S/, ko apliecina konta apgrozījuma pārskats, bankas konta izraksts, kases pārskats, kas atrodas lietas 47. – 56.lapās un kuru izdrukas datums ir 2014.gada 24.marts, kas ir tas pats datums, kurā VID Finanšu policijas pārvaldes izmeklētāja /pers.U/ kā liecinieci nopratina grāmatvedi /pers. S/ viņas darbavietā. Tātad no minētā redzams, ka /pers. S/ bija pilna pieeja visiem SIA "/Nosaukums B/" grāmatvedības dokumentiem un viņas (/pers. A/) paraksti uz tiem ir nonākuši tikai pēc izmeklētājas /pers.U/ pieprasījuma 2014.gada 27.jūnijā.

Visa šī notikuma rezultātā viņa un viņas ģimene ir cietusi zaudējumus, jo visa plānotā peļņa no kartupeļu pārdošanas un vēl ģimenes naudas līdzekļi tika zaudēti cenšoties nogludināt radušos zaudējumus un saistības pret /pers. H/.

Tāpat šī neveiksmīgā biznesa rezultātā viņa pārcietusi atkārtotu smagu emocionālu satricinājumu pēc jau notikušas audžutēva nāves 2010.gada septembrī un tuva drauga nāves 2011.gada janvārī, kā rezultātā viņai sākušās ar nervu sistēmas pārslodzi saistīti veselības traucējumi, kurus viņa ārstē vēl šodien.

Nekādus aizdevuma līgumus ar SIA "/Nosaukums B/" viņa nav parakstījusi un nekādu naudu pēc šādiem aizdevuma līgumiem nav saņēmusi, tāpat arī nekādi naudas līdzekļi nav palikuši pāri pēc kartupeļu tirdzniecības beigām.

Visu naudas un kartupeļu kustību var redzēt no tiesai iesniegtā pārskata. Iegādātais kartupeļu daudzums ir redzams no eksporta dokumentiem par 489,20 tonnu kartupeļu eksportu, kuriem jāpieskaita klāt arī vēl no Polijas nopirktie un ievestie kartupeļi, kuri netika eksportēti uz Krieviju, jo bija bojāti. Sareizinot iepriekš minēto kartupeļu apjomu ar kartupeļu cenu 2010./2011.gada ziemā 0,35 EUR par kilogramu, iegūst naudas summu vismaz 171 220 EUR apmērā, kura ir izlietota tikai par kartupeļu iegādi, neskaitot vēl visus blakus maksājumus un izdoto naudu par bojāto kartupeļu iegādi. Līdz ar to arī no šāda aspekta ir skaidri redzams, ka viņai nevarēja būt pieejami apsūdzībā norādītie 43 237,76 EUR.

Viņai ne pirms kartupeļu darījumiem, ne to laikā, ne arī pēc tiem nevienu brīdi nav bijis noziedzīgs nodoms izvairīties no nodokļu nomaksas. No lietā esošajiem pierādījumiem ir skaidri redzams, ka faktiski darījumi SIA "/Nosaukums B/" izdevumu sadaļā ir notikuši par visu saņemto naudas summu, ko apliecina muitas izveddokumentācija. Tikai tāpēc, ka preces pārdevēji sev zināmu iemeslu dēļ kavējās ar attaisnojuma dokumentu izsniegšanu vai tos neizsniedza vispār, viņa sauc pie kriminālatbildības. Viņa uzskata, ka tas ir nepamatoti un netaisni, jo darījumu apliecinoša dokumenta izsniegšana ir pārdevēja atbildība. Arī Valsts ieņēmumu dienests jau no 2010.gada novembra beigām līdz 2011.gada martam redzējis visus kartupeļu nosūtīšanas apjomus, taču iebildumus, ka kaut kas nav kārtībā, sāka izteikt tikai 2012.gada novembra mēnesī.

Viņa visu savu mūžu ir māksliniece, ar labiem panākumiem strādājusi Dundagas Mākslas skolā par skolotāju, saņēmusi atzinību par savu radošo darbošanos ar bērniem, arī veicot uzņēmējdarbību SIA "/Nosaukums B/" (tagad SIA "/Nosaukums A/"), viņa darbojusies pārsvarā kā māksliniece, viņas plānos nekad nav bijis valsts apkrāpšana vai nodokļu nemaksāšana. No to samaksas nekad nav izvairījusies, taču, lai nodokļus samaksātu, ir jābūt attiecīgiem naudas līdzekļiem. Ne 2011.gada martā, ne arī vēlāk 2012.gada novembrī, ne viņai personīgi, ne ģimenei, ne SIA /Nosaukums B/ nebija attiecīgu naudas līdzekļu.

Izveidojusies situācija saistībā ar SIA "/Nosaukums B/" nav viņas apzināta rīcība, bet izveidojusies no viņas neatkarīgu apstākļu dēļ. Viņa vienmēr uztraukusies un pārdzīvojusi par savlaicīgu nodokļu un jebkuru citu maksājumu nomaksu. Varbūt viņa par daudz paļāvusies uz savu ģimenes draugu /pers. K/, pakļāvusies /pers. H/ spiedienam un diktātam, cerot nopelnīt kādus līdzekļus savas ģimenes uzturam, taču nekad nav vēlējusies to darīt ar kriminâla rakstura līdzekļiem (*3.sējums, lietas 179.-191.lapa*).

Lieciniece/pers. E/ pirmās instances tiesas sēdē liecināja, ka strādājusi SIA "/Nosaukums B/" par grāmatvedi. Īpašniece bijusi /pers. A/, strādājusi apmēram vienu gadu 2009.un 2010.gadā. Vadījusi tikai grāmatvedību, dokumentus vedusi /pers. A/, veidojusi atskaites, dokumentus viņai veda klāt, elektroniski iesniegusi EDS atskaites. Neatceras, vai viņai bija pašai sava pieeja vai uzņēmuma īpašnieces pieeja. Viņa sastādījusi, bet īpašniece dokumentus nodevusi. Domā, ka bijuši nodokļu parādi kā jau visiem uzņēmumiem. Nav pārskaitījusi naudu nodokļu parādu dzēšanai, viņa nekādus naudas paskaitījumus nav veikusi. Ja kaut kas trūka, tad jautājusi īpašniecei. No bankas bija noņemta nauda, prasījusi īpašniecei, lai iesniedz dokumentus par šīs naudas noņemšanu. Īpašniece vienmēr teikusi, ka dokumentus piestādīs vēlāk. Uzņēmums nodarbojies ar tirdzniecību, kaut kas saistībā ar kartupeļiem. 2010.gadā beigusi darbu uzņēmumā, viņa uztaisījusi bilanci par 2009.gadu. 2010.gadā nostrādājusi kādus trīs mēnešus. Arī īpašnieces vīrs /pers. G/ kontaktējies ar liecinieci. Īpašniece un vīrs vienmēr kopā braukuši, bet vairāk runājusi ar īpašnieci. Kaut kādus nodokļus pēc dokumentiem viņi maksājuši, summas nav bijušas lielas.

Liecinieks/pers. J/ pirmās instances tiesas sēdē liecināja, ka sniedzis grāmatvedības pakalpojumus SIA "/Nosaukums B/", sagatavojis gada pārskatu par 2009.gadu, iesniedzis 2010.gada aprīlī ar savu parakstu un informējis VID par to, ka beidzis pārstāvēt šo uzņēmumu. Uzņēmums nodarbojies ar šūšanas pakalpojumiem, ar viņu kontaktējusies uzņēmuma vadītāja /pers. A/. Aizgājis uz darbnīcu un tur apkopojis informāciju, ja trūcis dokumentu, prasījis tos. Nodokļi tikuši maksāti, internetbankas nebija. Nebija pilnvarots veikt maksājumus, summas bija atbilstoši aprēķinātajām summām. Varbūt bijuši īslaicīgi nodokļu parādi, bet sankcijas nav bijušas. 2009.gada beigās dokumenti nodoti citai grāmatvedei. 2010.gadā no savas puses teicis, ka vairāk neveiks uzskaiti. Atceras, ka kopā ar īpašnieci aizveduši kādai sievietei - grāmatvedei visus dokumentus. 2010.gadā neko nav darījis, ja nu vienīgais kādas mazas lietas. SIA "Part 2" nebija liels apgrozījums, 2009.gadā uzņēmuma darbība nīkuļojusi. Tajā laikā uzņēmumam bijis arī otrs vadītājs, /pers. A/ darbība nav bijusi ekonomiska.

Liecinieks /pers. K/ pirmās instances tiesas sēdē liecināja, ka ar SIA "/Nosaukums B/" pārstāvjiem Kristīni un Lauri iepazinies 2007. vai 2008.gadā, tad viņiem kopīgi darījumi nav bijuši. Pēc tam darījumi bijuši, kad viņam lūgts palīdzēt piegādāt kartupeļus. Iespējams, ka palīdzība viņam lūgta tāpēc, ka viņš var atrast kontaktus, viņa specialitāte ir pārdošana. Atradis /pers. F/ un /pers. G/ kartupeļu piegādātājus – zemniekus, braucis uz zemnieku saimniecībām vienoties. Līgumus nav parakstījis. Zemniekiem naudu maksājis skaidrā naudā. Ar zemniekiem bijusi mutiska vienošanās, viņi gribējuši samaksu tikai skaidrā naudā. Pasūtījis transportu, uzkrāvies, par transportu maksājis SIA "/Nosaukums B/". SIA "/Nosaukums D/" ir tukša firma, bez darījumiem, reģistrēta uz viņa vārda, ar SIA "/Nosaukums B/" tai nav bijuši nekādi darījumi. Arī Polijā meklējis kartupeļus, atradis piecas vai sešas "fūres" ar kartupeļiem, pats tur nav braucis, viss no Polijas nācis ar dokumentiem. Piegādes procesā nav iedziļinājies, tas viss noticos 2010.gada beigās un kādus divus, trīs mēnešus 2011.gadā. Saņēmis 150 Ls par katru mašīnu, līguma nav bijis. Pieprasījums beidzies un pārtraucis darbību. SIA "/Nosaukums B/" piegādājis kartupeļus Krievijā. Par Polijas kartupeļiem maksāts ar pārskaitījumu. Polijas kartupeļus slimības dēļ bija aizliegts ievest Krievijā, turklāt vēl kartupeļi bija sasaluši un sabojāti. Līdz ar to tikai viena mašīnu ar poļu kartupeļiem varēja eksportēt. Samaksāts par kartupeļiem tika, tie bija zaudējumi. Katra fūre tika apskatīta Rīgā, bez PVD atļaujas nevienu preci nevarēja eksportēt. /pers. H/ ir klients Krievijā, kuram tika piegādāti kartupeļi. Sākumā /pers. H/ sazinājies ar /pers. G/ un pēc tam ar viņu. /pers. H/ pārskaitīja naudu un pieprasīja preci. Cena ātri augušas 0,25 – 0,27 Ls par kilogramu. Kopā nosūtīja apmēram 25 fūres, apmēram 500 tonnas. Zemniekiem samaksāja apmēram 60 000 – 70 000 Ls. /pers. H/ piesaistījis savu cilvēku, lai sekotu, ka viņa nauda nepazūd un kartupeļi tiktu piegādāti. Vairāk kontaktējies ar /pers. G/.

Liecinieks /pers. G/ pirmās instances tiesas sēdē liecināja, ka 2010.gada beigās viņa draugs /pers. K/ piedāvājis eksportēt kartupeļus uz Krieviju, sākumā piedāvājumu noraidījis, pēc tam piekritis. Tas bija sezonāla rakstura bizness. Viņa sievas /pers. A/ uzņēmumā SIA "/Nosaukums B/" tajā laikā nekāda saimnieciskā darbība nav notikusi, domājis, ka kartupeļu eksports būtu iespēja "iedzīvināt" šo uzņēmumu un sieva piekritusi. Krievijas uzņēmējs /pers. H/ sūtījis naudu uz SIA "/Nosaukums B/" kontu, /pers. A/ ņēmusi naudu no konta, devusi to /pers. K/, kurš par šo naudu iepircis kartupeļus no zemniekiem. /pers. G/ meklējis transportu un kartupeļu kravas sūtītas uz Krieviju. Kristīnes uzņēmumam bija apsolīta atlīdzība 150 EUR par kravu. Pēc laika kartupeļu iepirkumu cena Latvijā pieaugusi, taču Krievijas pārstāvis nav gribējis grozīt līguma nosacījumus un kartupeļu cenu. Tad /pers. K/ 5 kravas sameklējis Polijā, taču divās no tām konstatēta infekcija, kuras dēļ kartupeļus nevarēja vest uz Krieviju. Muitas noliktavā sasalusi vēl viena krava, jo refrižeratoram bija beigusies degviela. Inficētie kartupeļi par trīsreiz zemāku cenu pārdoti Latvijā, kopā par Polijas kartupeļiem bija radušies zaudējumi 15 000 EUR apmērā. Paralēli viņiem kartupeļu iepirkšanā piedalījās arī /pers. H/ uzticības persona /pers. I/. /pers. H/ pieprasīja atpakaļ naudu par nepiegādātajiem kartupeļiem, viņiem naudas nebija, bija zaudējumi, parādi transporta kompānijām. Tad /pers. H/ sācis atklāti draudēt. Visu informāciju sakarā ar kartupeļu eksportu grāmatveži sūtījuši viņam (/pers. G/). /pers. S/ zvanījusi viņam un teikusi, ka VID amatpersona likusi labot deklarāciju un atskaites, viņš atbildējis, lai dara tā, kā vajadzīgs. /pers. F/ neko nav teicis. Pēc norunas /pers. K/ bija jāsagādā dokumenti, kas apstiprina kartupeļu iepirkšanu, bet viņš to nav izdarījis, uz kādu laiku aizbēdzis uz Krieviju. Sieva parakstījusi visus dokumentus un uzticējusies lieciniekam. Viņš arī kontaktējies ar grāmatvežiem. Viņš un sieva zinājuši par naudas plūsmu.

Nodokļu maksātāja juridiskās personas informācija un LR Uzņēmumu reģistra izziņas apstiprina, ka kopš 2008.gada 1.aprīļa /pers. A/ ir SIA "/Nosaukums A/" valdes priekšsēdētāja. (*1.sējums, lietas 151., 198.-199.lapa*).

Kā izriet no Nodokļu parādu piedziņas pārvaldes ziņojuma par konstatētajiem riskiem valsts ieņēmumu jomā, SIA "/Nosaukums A/", reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, /adrese/, no 2011.gada 20.aprīļa uz 2013.gada 14.februārim nodokļu (nodevu) pamatparāda summa ir Ls 32437,02, bet kopējā nodokļu (nodevu) parāda kopsumma (ieskaitot soda naudu, pamatparāda palielinājuma naudu un nokavējuma naudu) ir Ls 40027,09 (*1.sējums, lietas 8.lapa)*.

Valsts ieņēmumu dienesta 2012.gada 31.augusta lēmumā par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu Nr.4.1.2.3/5428 norādīts, ka no SIA "/Nosaukums B/", reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, piedzīti nokavētie nodokļu maksājumi Ls 25390,10 (*1.sējums, lietas 10.lapa*).

No pievienotās vērtības nodokļa deklarācijas redzams, ka deklarācija iesniegta par taksācijas periodu 2011.gada janvāris – 2011.gada marts, deklarāciju

iesniegusi SIA "/Nosaukums A/" pārstāve /pers. A/, kopējā darījumu vērtība ir Ls 138 637,17, aprēķinātais PVN Ls 17680,88 (*1.sējums, lietas 36.lapa*).

No pievienotās vērtības nodokļa deklarācijas redzams, ka deklarācija iesniegta par taksācijas periodu 2011.gada oktobris – 2011.gada decembris, deklarāciju iesniegusi SIA "/Nosaukums A/" pārstāve /pers. A/, kopējā darījumu vērtība ir Ls 204,92, aprēķinātais PVN Ls 45,08 (*1.sējums, lietas 40.lapa*).

No SIA "/Nosaukums A/" 2011.gada pārskata redzams, ka periodā no 2011.gada 1.janvāra līdz 2011.gada 31.decembrim uzņēmuma neto apgrozījums bijis Ls 61539,56. Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas kopā sastādīja Ls 51019,69. Pārdošanas izmaksas kopā sastādīja Ls 1243,08. Administrācijas izmaksas sastādīja Ls 80,67. Pārējie uzņēmuma saimnieciskās darbības ieņēmumi sastādīja Ls 1430,80. Pārējie saimnieciskās darbības izdevumi sastādīja Ls 26679,14. Procentu maksājumi un tiem pielīdzināmie izdevumi sastādīja Ls 83,43. Aizdevumi uzņēmuma vadībai sastādīja Ls 98706,10. Pamatkapitāls ir Ls 18000. Iepriekšējo gadu zaudējumi Ls 1401627, pārskata gada zaudējumi 16136.00. Ilgtermiņu parādu nav. Uzņēmumā nodarbināta 1 persona. Pārskatu iesniegusi /pers. A/ (*1.sējums lietas 140.-145.lapa*).

No SIA "/Nosaukums A/" 2012.gada pārskata redzams, ka periodā no 2012.gada 1.janvāra līdz 2012.gada 31.decembrim uzņēmuma neto apgrozījums bijis Ls 82,46. Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas kopā sastādīja Ls 78714,12. Pārdošanas izmaksas kopā sastādīja Ls 12653,47. Administrācijas izmaksas sastādīja Ls 80.67. Pārējie uzņēmuma saimnieciskās darbības ieņēmumi sastādīja Ls 7451,53. Pārējie saimnieciskās darbības izdevumi sastādīja kopā sastādīja Ls 5945,47. Pircēju un pasūtītāju parādi Ls 100.60. Aizdevumi uzņēmuma vadībai sastādīja Ls 98662,19. Pamatkapitāls ir Ls 18000. Iepriekšējo gadu zaudējumi Ls 30151,92, pārskata gada zaudējumi 89779,07. Ilgtermiņu parādu nav. Uzņēmumā nodarbināta 1 persona. Pārskatu iesniegusi /pers. A/ (*1.sējums, lietas 146.-149.lapa*).

No Valsts ieņēmumu dienesta atbildes ar pielikumiem izriet, ka SIA "/Nosaukums A/" 2010.gada 30.aprīlī EDS kā tiesību pārvaldnieks tika reģistrēta /pers. A/. SIA "/Nosaukums A/" nodokļu parādi izveidojušies sekojošiem nodokļu un nodevu veidiem: iedzīvotāju ienākuma nodokļa parāds veidojies no 25.07.2011.; iekšzemē iekasētā pievienotās vērtības nodokļa parāds veidojies no 20.04.2011.; uzņēmumu ienākuma nodokļa parāds veidojies no 15.05.2012.; uzņēmējdarbības riska valsts nodevas parāds veidojies no 15.08.2011. līdz 03.12.2013. Iedzīvotāju ienākuma nodoklī iemaksāts Ls 6.18, uzņēmējdarbības riska valsts nodevā iemaksāts Ls 0.50, iekšzemē iekasētajā pievienotās vērtības nodoklī un uzņēmumu ienākuma nodoklī nav veiktas iemaksas, uzņēmumu ienākuma nodoklī 29.04.2013. ir samazinājums Ls 2760 pēc UIN deklarācijas par 2012.gadu, kas samazina kopējo parāda summu (*1.sējums, lietas 177.-192.lapa*).

Elektroniskā sarakste ar tai pievienotajiem līgumiem apliecina, ka /pers. A/ Krievijas partneri /pers. H/ (toreiz SIA "/Nosaukums C/" amatpersona) zinājusi vismaz no 2008.gada (*2.sējums lietas 40.-55.lapa*).

Elektroniskā sarakste ar pielikumiem apliecina darījuma attiecību esamību par kartupeļu iepirkumiem starp SIA "Part 2", kuru pārstāv /pers. A/ un Krievijas uzņēmumu SIA "/Nosaukums C/" (*??? "???"*), kuru pārstāv /pers. H/ (*2.sējums, lietas 56.-93.lapa*).

Pavaddokumentu un rēķinu kopijas apliecina, ka SIA "/Nosaukums B/" eksportējusi kartupeļus (*2.sējums lietas 94.-228.lapa, 3.sējums, lietas 1.-56.lapa*).

Rēķinu, pavadzīmju un maksājuma uzdevumu kopijas apliecina kartupeļu iepirkšanu un transportēšanu (*3.sējums, lietas 57.-62.lapa*).

Rēķinu, līgumu, pretenzijas kopijas apliecina kartupeļu iepirkšanu un transportēšanu (*3.sējums, lietas 63.-99.lapa*).

Testēšanas pārskatu un pavadzīmes kopijas apliecina parazītu klātbūtni kartupeļu realizāciju (*3.sējums, lietas 100.-103.lapa*).

Elektroniskā sarakste ar pielikumiem ietver informāciju par naudas plūsmu (*3.sējums, lietas 104.-125.lapa*).

Apelācijas tiesas sēdē papildus tika nopratinātas liecinieces /pers. S/ (bijusī – /Uzvārds/), /pers. Z/ un /pers. T/.

Lieciniece/pers. S/ (bijusī- /Uzvārds/) liecināja, ka pēc profesijas ir grāmatvede, ir pašai piederošs grāmatvedības uzņēmums un viņa sniegusi grāmatvedības pakalpojumus apsūdzētās uzņēmumam. Pazīst gan apsūdzēto, gan viņas vīru. Lieciniece paskaidroja, ka faktiski uzņēmumu vadījis apsūdzētās vīrs, ar kuru arī bijušas visas sarunas par grāmatvedību. Ar pašu apsūdzēto vienojusies, ka taisīs gada pārskatu tikai par 2011.gadu, pirms tam bija strādājusi cita grāmatvede, ar kuru darba attiecības bijušas pārtrauktas. Apstiprināja, ka PVN deklarāciju par 2011.gada pirmo ceturksni - pārskatu par priekšnodokļa un nodokļa summām, kas iekļautas PVN deklarācijā (*1.sējums, lietas 62.-64., 65.lapa*) sūtījusi uz VID no sava elektroniskā pasta -/elektroniskā adrese/. Lieciniece apstiprināja, ka tieši viņas rokraksts un pieraksti, arī VID telefona numurs un ar roku izdarītie labojumi, ir atrodami uz veidlapas III.nodoklis par piegādātajām precēm un sniegtajiem pakalpojumiem (*1.sējums, lietas 80.lapa*). Labojumus izdarījusi, jo bija saņemts zvans no VID, no telefona numura, kurš pierakstīts uz veidlapas. Konkrētu datumu lieciniece neatceras, bet tas bijis 2012.gadā, kad viņai telefoniski pateikuši, ka pēc VID rīcībā esošas informācijas PVN deklarācijā ir norādīti darījumi ar 0% un ka tie ir jālabo uz likmi. 2011.gada 14.aprīlī lieciniece vēl nav strādājusi ar šiem dokumentiem. Ciparus, kuri bija jāizlabo, telefoniski pateikusi VID darbiniece. Labojumus izdarījusi, jo paļāvusies uz VID darbinieces informāciju, jo liecinieces pašas rīcībā nebija citu datu, ar ko salīdzināt vai oponēt. Šī precizētā deklarācija tika arī VID iesniegta. Lieciniece liecināja, ka pārsvarā kontaktējās ar apsūdzētās vīru /pers. G/, zvanījusi viņam un teikusi par VID zvanu, kā arī to, ka nav iesniegta muitas deklarācija, ka par šo summu prece nav atprečota, līdz ar to jālabo deklarācija. Apsūdzētās vīrs teicis, lai izdara prasītos labojumus. Nekādus papildus dokumentus liecinieces neiesniedza. Deklarācijas labošanas iemesls bija muitas deklarāciju neesamība. Arī no VID paskaidroja, ka viņu rīcībā nav šī muitas deklarācija un tāpēc jālabo summa. Lieciniecei bija pieejama EDS piekļuve uzņēmumam, to viņai iedevis apsūdzētās vīrs. Principā uzņēmums nedarbojās, reāli bija nulles deklarācijas. Apsūdzētā grāmatvedībā neorientējās, viss tika saskaņots ar viņas vīru. Pēc deklarācijas iesniegšanas termiņa, lieciniece izdarīja secinājumu, ka VID varēja zvanīt 2012.gada jūnija sākumā, jo 2012.gada 7.jūnijā tika iesniegts trešais pielikums, PVN deklarāciju nevar savādāk iesniegt, tikai kopā ar pielikumiem. Arī 2012.gada 9.novembra dokumentus iesniegusi lieciniece, jo jūnijā bija mainīts PVN, līdz ar to mainījās arī UIN. Vēl bija gatavojusi 2012.gada pārskatu, jo uzņēmuma bankas kontu izdrukas bija viņai pieejamas. Lielo summu varēja likt arī citos debitoros, jo īpašas starpības nav - ja izņemta nauda precei, tā skaitās kā izsniegta nauda avansierim, kurš nav norēķinājies. Toreiz tā summa bija pietiekoši liela, un pēc savas prakses 310.pozīcijā pie citiem debitoriem parasti likusi nodokļu pārmaksas, debetkartes, bet kas saistās ar avansieriem izsniegtajām naudām (238. konts), tad to likusi atsevišķi, tā ir bijusi liecinieces darba specifika. Pie VID pārbaudēm, praksē bija saskārusies ar to, ka, ja ir lielas naudas summas, tad tās labāk likt uz aizdevumu, un to drīkstējusi darīt, tas nebija pārkāpums.

Lieciniece/pers. Z/ liecināja, ka ir VID darbiniece - VID sāka strādāt no 1999.gada personāla nodaļā, bet par nodokļu inspektori sāka strādāt aptuveni no 2002.gada. Laika periodā no 2010.-2014.gadam strādāja par galveno nodokļu inspektori. No 2010.gada līdz 2012.gada vidum pārbaudījusi PVN deklarācijas. Ar apsūdzēto personīgi pazīstama nav.

Lieciniece apstiprināja, ka krimināllietas 1.sējuma lietas 80.lapā uz veidlapas ar roku pierakstītais telefona numurs ir viņas darba telefona numurs. Nenoliedza, ka ir telefoniski zvanījusi uz apsūdzētās uzņēmumu grāmatvedei par deklarāciju labošanu. Tas bijis 2012.gada 7.martā, kā norādīts bez paraksta esošajā Nodokļu pārvaldes priekšnieces /pers. F/ vēstulē Finanšu policijai, jo šo vēstuli pati sastādījusi. Kāpēc tā ir bez /pers. F/ paraksta, paskaidrot nevarēja. 2012.gada 7.vai 8.jūnijā tika iesniegta precizēta uzņēmuma deklarācija, taču tā nebija korekta. Uzņēmuma ienākuma nodokļa deklarācijas nav pārbaudījusi, jo pārbauda tikai PVN pārmaksas, nevis deklarācijas. Uzņēmumam nav jāsniedz informācija par avansa izlietojumu, taču, ja uzņēmumam būtu tematiskā pārbaude, VID darbinieki ietu uz vietas un prasītu visus dokumentus. Šim uzņēmumam tematiskā pārbaude nebija, tika tikai lūgts iesniegt pamatojumu deklarācijai un 0% likmei. 2010.gada novembrī un decembrī viņiem bija deklarēti 0% darījumi. Bija izveidojusies neliela PVN pārmaksa. Lai VID varētu pamatot šo PVN pārmaksu, kuru novirzīt citiem nodokļu parādiem, VID darbiniekiem tā ir jāapstiprina. Nesakritība bija tā, ka uzņēmumam bija deklarēts eksports, bet pēc muitas datiem eksports nebija veikts. Tad VID lūdza iesniegt to dokumentu, kas apliecina, ka uzņēmums drīkst piemērot 0% likmi. Tos arī saņēmuši, un šķiet arī vēl 2011.gada janvārī. Bet pēc tam, kad bija 2011.gada jūnijs un jūlijs, pārbaudījusi jau nākošās deklarācijas un uzrādījusies šī starpība, ka eksports joprojām nav atbilstoši noformēts un tad lieciniece telefoniski informējusi grāmatvedi, ka seši mēneši jau ir pagājuši un viņiem šie dati ir jādeklarē ar PVN pamatlikmi. Lūgusi iesniegt labotu deklarāciju un deklarēt šos ar 0% iepriekš veiktos darījumus apliekot ar PVN likmi. Lieciniece atzina, ka uzņēmumam ir tiesības iesniegt precizētas PVN deklarācijas trīs gadu periodā.

Lieciniece/pers. T/ apelācijas tiesā liecināja, ka viņai ir augstākā izglītība finanšu uzskaitē un grāmatvedībā, ir komercsabiedrības "/pers. T/ birojs" valdes locekle, sertifikāts ir kopš 2006.gada 8.decembra, ir sertificēta nodokļu konsultante. /pers. A/ pazīst tikai no 2017.gada janvāra sakarā ar lūgumu veikt uzņēmuma grāmatvedības pārbaudi, nekādu citu attiecību nav. Veicot uzņēmuma nodokļu pārbaudi, iepazinusies ar uzņēmuma publiski pieejamajiem reģistra datiem un tiem kriminālietas materiāliem, kurus iedevusi /pers. A/. Par konstatēto sniegusi profesionāla grāmatveža viedokli. Atbildot uz jautājumiem attiecībā par UIN aprēķinu norādījusi, ka SIA "/Nosaukums A/" deklarētais par 2011.gada maksājamais UIN ir kļūdains un nav aprēķināts atbilstoši likumam par uzņēmuma ienākuma normām un tas būtu precizējams - nav pareizi uzrādīta pirmā rindiņa jeb skaitlis no kā veicama UIN maksājamās summas korekcija. Tam nepieciešamas uzņēmuma ienākuma nodokļu deklarācijas. Nepareizi norādītajā rindiņā ir sarēķināts, ka ir jāmaksā, taču ja būtu izdarīts pareizs ieraksts, tad nebūtu jāmaksā. Kļūda bija tajā, ka nebija jālabo UIN deklarācija. Lieciniece atzina, ka tā esot cilvēcīga kļūda grāmatvedim, taču šobrīd UIN nav precizējams, jo nodoklim ir iestājies noilgums. Korekcijai deklarācijā nav nepieciešami pirmdokumenti, jo nepieciešamais skaitlis ir redzams publiskajos reģistros pieejamajos sabiedrības finanšu pārskatos par konkrēto gadu. Pārbaudot dokumentus, konstatējusi, ka SIA "/Nosaukums A/" bija sākotnēji pareizi deklarējusi attiecīgo PVN taksācijas periodu deklarācijās saņemtos avansa maksājumus no Krievijas uzņēmuma "/Nosaukums C/". Nepareizi bija norādīti darījuma maksājuma termiņi - viss bija vienā summā, bet bija jāsadalās pa 2010.gada vienu deklarāciju un otrs 2011.gada pirmajā ceturksnī. Lieciniece skaidroja, ka tā ir nobīde jeb vēlāk samaksāts nodoklis. Tas nav būtiski, ja klients uzrāda nodokli ātrāk. Tā ir viņa izvēle un ja uzrāda to vēlāk, tā nav krāpšana, jo pa to laiku viņš maksā kavējuma naudu. Liecinieces praksē tas netiek uzskatīts par būtisku pārkāpumu, ja nodokli ieliek vienu ceturksni vēlāk, jo nodokļa aplikšana ar soda procentiem ir nosacīta klienta sodīšana par nesavlaicīgu eksporta procedūras pabeigšanu. Tā tas bija grāmatvedībā senāk, tagad jau likumos par grāmatvedību ir reglamentēta cita kārtība, bet apsūdzībā norādītajos gados, tas nebija nekāds krimināli sodāms pārkāpums. Ja persona pati deklarācijā uzrāda priekšlaicīgu darījumu, tādā gadījumā darījuma uzrādītājs pats uzņemas nomaksāt nodokli ātrāk un tā ir viņa atbildība, tas nav pārkāpums. Ja uzņēmums saprot, ka nav naudas, tad nevar palūgt atlikt summu, bet var iesniegt deklarācijas labojumu 3 gadu laikā.

Saskaņā ar Krimināllikuma 1.panta pirmo daļu pie kriminālatbildības saucama un sodāma tikai tāda persona, kura ir vainīga noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, tas ir, kura ar nodomu (tīši) vai aiz neuzmanības izdarījusi šajā likumā paredzētu nodarījumu, kuram ir visas noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes.

Noziedzīga nodarījuma sastāvs ir noziedzīgā nodarījuma kvalifikācijas pamats. Lai pareizi kvalificētu noziedzīgu nodarījumu, ir jākonstatē pilnīga atbilstība starp noziedzīgā nodarījuma faktiskajām pazīmēm un Krimināllikuma normā paredzētā konkrētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmēm. Tikai tajā gadījumā, kad noziedzīgā nodarījuma faktiskās pazīmes sakrīt ar konkrētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmēm, kas paredzētas Krimināllikumā, ir pamats atzīt, ka ir izdarīts noziedzīgs nodarījums un to pareizi kvalificēt. Noziedzīgā nodarījuma faktiskās pazīmes tiek atspoguļotas apsūdzībā. Apsūdzības robežas un saturu nosaka prokurors, jo saskaņā ar Latvijā pastāvošo tiesisko kārtību tieši prokurora ekskluzīva funkcija ir lemt, vai persona ir saucama pie kriminālatbildības un ja jā, tad par kāda noziedzīga nodarījuma izdarīšanu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 23.panta prasībām tiesai, spriežot tiesu, jāizvērtē pret personu celto apsūdzību pamatotība. Izvērtējot /pers A/ celtās apsūdzības pamatotību, tiesai jāpārbauda, vai noticis apsūdzētajai inkriminētais noziedzīgais nodarījums, vai šajā nodarījumā ir noziedzīgā nodarījuma sastāvs, kas paredzēts Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā, vai apsūdzētā ir vainīga šajā noziedzīgajā nodarījumā.

Kriminālprocesa likuma 124.panta pirmajā daļā noteikts, ka pierādīšanas priekšmets ir visu kriminālprocesa gaitā pierādāmo apstākļu kopums un ar tiem saistītie fakti un palīgfakti. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 124.panta otro daļu kriminālprocesā ir pierādāma noziedzīgā nodarījuma sastāva esamība vai neesamība, kā arī citi Krimināllikumā un Kriminālprocesa likumā paredzētie apstākļi, kuriem ir nozīme konkrēto krimināltiesisko attiecību taisnīgā noregulējumā.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 127.pantu, pierādījumi procesā ir jebkuras likumā paredzētajā kārtībā iegūtas un noteiktā procesuālajā formā nostiprinātās ziņas par faktiem, par pierādījumiem var izmantot tikai ticamas, attiecināmas un pieļaujamas ziņas par faktiem. No minētās normas izriet, lai kādas ziņas varētu atzīt par juridiski korektu pierādījumu, tām jāatbilst visām trīs pazīmēm – ticamībai, attiecināmībai un pieļaujamībai.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 126.pantu, pierādīšanas pienākums (pierādīšanas standarts) pirmstiesas procesā ir procesa virzītājam, bet tiesā – apsūdzības uzturētājam.

Uz noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīdi, Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums apdraudēja tautsaimniecības intereses valsts ieņēmumu sfērā (noziedzīga nodarījuma tiešais objekts). Noziedzīgā nodarījuma priekšmets – likumā noteiktie nodokļi, ar tiem apliekamie ienākumi, peļņa un citi ar nodokli apliekamie objekti, kā arī citi nodokļiem pielīdzināti maksājumi.

Apsūdzētajai apsūdzība celta par izvairīšanos no nodokļu un nodevu nomaksas, ar to nodarot valstij zaudējumus lielā apmērā.

Konkrētajā gadījumā apsūdzība kā noziedzīgā nodarījuma objektīvo pusi norādījusi bezdarbību (izvairīšanos no nodokļu vai tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas), kura turklāt izdarītā lielā apmērā. Nodarījums atzīstams par pabeigtu ar brīdi, kad valstij tiek nodarīti zaudējumi lielā apmērā (materiāls noziedzīgs nodarījums).

No subjektīvās puses noziedzīgo nodarījumu var izdarīt tikai ar nodomu, apsūdzības un pirmās instances ieskatā – konkrēto noziedzīgo nodarījumu - ar bezdarbību, kuru raksturo tiešs nodoms.

Krimināllikuma 218.panta otrajai daļai ir blanketā dispozīcija un šāda veida dispozīcijā apsūdzībā ir obligāti jābūt norādei uz konkrētām pārkāptajām likumdošanas normām vai citiem normatīviem aktiem.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts vairākkārt norādījis uz to, ka Kriminālprocesa likuma 405.pants, kurā norādītas prasības apsūdzības saturam, jāaplūko kopsakarā ar Kriminālprocesa likuma 20.panta pirmo daļu, kas paredz personas tiesības uz aizstāvību, proti, apsūdzībai jābūt tādai, lai apsūdzētā persona varētu zināt ne tikai, par kāda noziedzīga nodarījuma izdarīšanu tā tiek apsūdzēta, bet arī, kādas konkrēti un kādos apstākļos izdarītas darbības tai tiek inkriminētas uzrādītās apsūdzības ietvaros(*Augstākās tiesas Senāta 2011.gada 28.janvāra lēmums lietā Nr.SKK-22/2011, Augstākās tiesas Senāta 2011.gada 28.decembra lēmums lietā Nr.SKK690/2011, Augstākās tiesas Senāta 2012.gada 4.jūnija lēmums lietā Nr.SKK-8/2012*).

Arī krimināprocesa tiesību teorijā izteikts viedoklis, ka nodarījuma faktiskie apstākļi jāizklāsta maksimāli pilnīgi, lai tajos atainotos ikviena inkriminētā noziedzīgā sastāva pazīme. Jāizvairās no tādu apsūdzībā nekonkretizētu jēdzienu vai izteicienu lietošanas, kas var tikt nevienveidīgi vai neviennozīmīgi saprasti, ir nekonkrēti, bez vispārpieņemta skaidrojuma u.tml. Tādējādi apsūdzībai ir jābūt tik konkrētai un pilnīgai, ka tā uzskatāmi un nepārprotami raksturo personai inkriminēto nodarījumu un rada iespēju aizstāvēties (*Meikališa Ā., Strada-Rozenberga K. Krimināprocess. Raksti. 2005-2010, – Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2010, 610.-611.lpp.*).

Šāda prasība paredzēta arī Cilvēktiesību un pamatbrīvību konvencijas 6.panta 3.punktā, kas noteic, ka ikvienam, kas tiek apsūdzēts krimināInoziegumā, ir minimālās prasības tikt nekavējoties informētam viņam saprotamā valodā un detalizēti par viņam izvirzītās apsūdzības raksturu un iemeslu.

Arī Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts izteicis viedokli, ka Kriminālprocesa likuma 461. un 462.panta nosaukumā un saturā ar jēdzienu "apsūdzība" jāsaprot gan noziedzīgā nodarījuma faktiskie apstākļi, gan noziedzīgā nodarījuma juridiskā kvalifikācija, bet ar jēdzienu "noziedzīgā nodarījuma faktiskie apstākļi" ir jāsaprot noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas laiks, vieta, izdarīšanas veids, apsūdzētā vainas forma, motīvi, noziedzīgā nodarījuma sekas (*Augstākās tiesas Senāta 2009.gada 28.maija lēmums lietā SKK-84/2009*).

Kā redzams no pirmās instances tiesas sprieduma, tiesa konstatējusi, ka /pers. A/ savas noziedzīgās darbības izdarījusi "no 2009.gada 25.maija un līdz šim brīdim", respektīvi, pirmās instances sprieduma pasludināšanas brīdim 2016.gada 21.septembrī.

No krimināllietas materiāliem un apsūdzības redzams, kā arī to apelācijas tiesas sēdē apstiprināja pats prokurors, tad noziedzīgo darbību beigu termiņš bija domāts 2014.gada 17.oktobris, kad tika pieņemts lēmums par /pers. A/ saukšanu pie kriminālatbildības pēc Krimināllikuma 218.panta otrās daļas (*1.sējums, lietas 287.-290.lapa*). Tādejādi secināms, ka pirmās instances tiesa ir pārkāpusi savas procesuālās pilnvaras paplašinot apsūdzības robežas, jo nepamatoti atzinusi, ka noziedzīgās darbības faktiski izdarītas līdz 2016.gada 21.septembrim. Par šādiem apstākļiem lietā nekādi pierādījumi nav iesniegti un tādi neizriet arī no pirmās instances tiesas sprieduma motīvu daļas.

Savukārt apsūdzība tā arī neizskaidroja un nepamatoja, kāpēc par noziedzīgo darbību sākumu izvēlēts tieši 2009.gada 25.maijs, jo krimināllietas materiālos nav nekādu dokumentālu pierādījumu tam, ka Valsts ieņēmumu dienestam būtu bijušās jebkāda rakstura pretenzijas pret SIA "/Nosaukums A/" par 2009.gadu vispār, par jebkādām prettiesiskām darbībām 2009.gadā kriminālprocesā ziņu nav. Visi krimināllietā esošie dokumenti un pieprasījumi no tiesībaizsargājošām iestādēm līdz sniegt ziņas vai arī sniedz ziņas par laika periodu sākot ar 2010.gada 1.janvāri.

No Finanšu policijas pārvaldes 2014.gada 25.augusta vēstules Nr.14.23-18/3105 Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu kontroles pārvaldei izriet, ka attiecībā pret SIA "/Nosaukums A/" (iepriekš – SIA "/Nosaukums B/") ir konstatēta iespējama izvairīšanās no nodokļu nomaksas, nodarot valstij zaudējumus lielā apmērā laika periodā no 2011.gada 20.aprīļa un tiek lūgts sniegt ziņas par iespējamo likumpārkāpumu par 2010. gadu un 2011.gada 1.ceturksni (*1.sējums lietas 193.lapa*).

Tālāk krimināllietas materiālos seko VID Nodokļu pārvaldes ar 2014.gada 8.septembri datēta atbilde uz šo pieprasījumu par SIA "/Nosaukums A/", ar norādi, ka to parakstījusi Nodokļu pārvaldes direktora vietniece /pers. F/, taču minētā atbilde ir bez paraksta un apelācijas tiesas sēdē ne apsūdzība, ne VID pilnvarotā persona, ne lieciniece /pers. Z/, kura ir atzīmēta kā atbildes sagatavotāja, nespēja izskaidrot šīs atbildes izcelsmi, vai tā ir bijusi jebkad parakstīta un nosūtīta, vai arī tas ir melnraksts, un kā tā nonākusi krimināllietas materiālos (*1.sējums lietas 194.lapa*).

Saskaņā ar Dokumentu juridiskā spēka likuma 4.panta pirmo daļu, lai dokumentam būtu juridisks spēks, tajā viens no iekļaujamiem obligātajiem rekvizītiem ir paraksts. Šī pašā likuma 5.panta pirmā daļa noteic, ka dokuments parakstāms pašrocīgi un organizācijas dokumentu paraksta persona, kuras amats norādīts dokumentā. Tā kā iepriekš minētais dokuments ir bez paraksta, tā izcelsmi nebija iespējams noskaidrot, tad to nevar atzīt par pieļaujamu pierādījumu, atbilstošu Kriminālprocesa likuma 130.panta nosacījumiem un tas no pierādījumu loka ir izslēdzams.

Apelācijas tiesas sēdē tika noskaidrots, ka apsūdzība ir balstīta uz /pers. A/ Valsts ieņēmumu dienestā iesniegtajām pievienotās vērtības nodokļa deklarācijām par 2010.gada un 2011.gada pirmo ceturksni, taču kā atzina prokurors, krimināllietas materiālos nekad nav bijusi pievienota PVN deklarācija par 2010.gadu. Šādos apstākļos apelācijas tiesa atzīst, ka tiesa nevar pārliecināties par apsūdzībā minēto pievienotās vērtības un uzņēmuma ienākuma nodokļu aprēķinu pareizību un ticamību, jo tos nav iespējams pārbaudīt atbilstoši Kriminālprocesa likumā noteiktajai kārtībai. Arī uz tiesas jautājumu par valstij nodarītā kaitējuma kompensācijas aprēķinu un pozīcijām, VID pilnvarotā pārstāve paskaidroja, ka viņa neko liecināt nespēj, jo šos aprēķinus nav veikusi, paļaujas uz to, ka kolēģi aprēķinus veikuši pareizi.

Un visbeidzot apelācijas tiesa, iepazīstoties un analizējot apsūdzību, konstatēja to, ka tajā ir norādīts no nezināmiem avotiem aprēķināts nelikumīgi piemērotais nodokļa atvieglojums ar PVN 0% likmi 2010.gadā par kopējo summu EUR 21 199,99 un 2011.gada pirmajā ceturksnī par kopējo summu EUR 88 500,02, taču nav norādīts par kādiem darījumiem, ar kādām personām un pēc kādām PVN likmēm (21%, 22% vai 12%, jo apsūdzības norādītajā termiņā šī likme mainījās) tie vispār ir aprēķināti, vēl jo vairāk, ja 2010.gada PVN deklarācija krimināllietas materiālos nekad nav bijusi un neviens no procesa dalībniekiem krimināprocesa ietvaros ar to nav iepazinies un iepazīstināts. Tas pats attiecināms uz aprēķināto PVN nodokļa parādu EUR 24 196,59 apmērā. Tāpat apsūdzībā nav norādīts no kādas apliekamās summas, par kādu laika periodu un kādos termiņos, ar kādu apliekamo procentu likmi nav samaksāts uzņēmuma ienākuma nodoklis, kura dēļ radies nodokļa parāds EUR 19 025,22 apmērā.

Tāpat jāņem vērā, ka Krimināllikuma 218.pants ir blanketā norma, jo tajā nav norādīts visas noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvās puses papildus pazīmes. Panta dispozīcija sevī ietver norādi uz izvairīšanos no nodokļu vai tiem pielīdzināatajiem maksājumiem un to savukārt regulē speciālās tiesību normas, kuras apsūdzībā ir obligāti norādāmas, lai būtu skaidri saprotama apsūdzības būtība un apsūdzētajai personai būtu iespēja realizēt aizstāvību. Konkrētajā gadījumā apsūdzība norāda, ka no objektīvās puses apsūdzētās darbības izpaudās kā izvairīšanās no nodokļu un nodevu nomaksas, taču apsūdzībā nav iekļauts normatīvais pamatojums šim apgalvojumam jeb atsauce uz likuma "Par nodokļiem un nodevām" 1.panta 14.punktu, kurā šim terminam ir sniegti četri juridiskās izpausmes veidi.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 19.pantu, personai, kurai ir tiesības uz aizstāvību, nav jāpierāda savs nevainīgums un visas saprātīgās šaubas, kuras nav iespējams novērst, jāvērtē par labu personai, kurai ir tiesības uz aizstāvību.

Tiesa, saskaņā ar Krimināprocesa likuma 455.panta trešo daļu, var atzīt par pierādītiem no apsūdzības atšķirīgus noziedzīgā nodarījuma faktiskos apstākļus, taču tā nevar šo apsūdzību papildināt, precizēt vai kādā daļā izveidot no jauna, jo tādā veidā tiktu pārkāpts procesuālo pilnvaru nodalīšanas princips. Turklāt, kā jau norādīts iepriekš, tiesa šīs tiesības var izmantot tikai tad, ja tās nepasliktina apsūdzētās stāvokli un neaizskar viņas tiesības uz aizstāvību.

Ņemot vērā konstatētās būtiskās nepilnības, t.i., Krimināprocesa likuma 405.panta un attiecīgi 20.panta pirmās daļas pārkāpumus, kurus apelācijas instances tiesa vairs nevar novērst, tiesa atzīst, ka, atbilstoši Krimināprocesa likuma 575.panta trešajai daļai, ir izdarīts Krimināprocesa likuma būtisks pārkāpums, kā rezultātā /pers. A/ viņai celtajā apsūdzībā ir attaisnojama.

Tā kā apsūdzētā tiek attaisnota, apelācijas atzīst, ka pārējos apelācijas sūdzībā norādītos un apelācijas tiesas sēdē paustos argumentus pārbaudīt un analizēt nav lietderīgi.

Krimināprocesa likuma 526.panta otrā daļa noteic, ja tiesa taisa attaisnojošu spriedumu, tā atstāj bez izskatīšanas pieteikumu par nodarījuma rezultātā radītā kaitējuma atlīdzināšanu, līdz ar to Valsts ieņēmumu dienesta pieteiktā kaitējuma kompensācija EUR 41 928,76 atstājama bez izskatīšanas. Pieteikuma atstāšana bez izskatīšanas nav šķērslis kaitējuma atlīdzināšanas prasības celšanai Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

Atbilstoši Krimināprocesa likuma 240.pantam, lietisko pierādījumu - CD disku ar SIA "/Nosaukums A/" informāciju par veiktajām darbībām ar VID EDS dokumentiem, kas glabājas pie krimināllietas materiāliem, atstāt pie krimināllietas.

Saskaņā ar Krimināprocesa likuma 563.panta pirmās daļas 2.punktu, apelācijas tiesa

n o s p r i e d a

Talsu rajona tiesas 2016.gada 21.septembra spriedumu atcelt.

/pers. A/ atzīt par nevainīgu pret viņu celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 218.panta otrās daļas un attaisnot.

Par labu valstij pieteikto kaitējuma kompensāciju EUR 41 928,76 (četrdesmit viens tūkstotis deviņi simti divdesmit astoņi *euro* un 76 centi) atstāt bez izskatīšanas.

Lietisko pierādījumu – CD disku ar SIA "/Nosaukums A/" informāciju par veiktajām darbībām ar VID EDS dokumentiem, kas glabājas pie krimināllietas materiāliem, atstāt pie krimināllietas.

Motivēts tiesas nolēmums pieejams **2017.gada 6.oktobrī.**

Nolēmumu var pārsūdzēt vai protestēt desmit dienu laikā no pilna nolēmuma pieejamības dienas Latvijas Republikas Augstākajā tiesā, Krimināprocesa likuma 574., 575.pantā paredzētajos gadījumos, sūdzību vai protestu iesniedzot Kurzemes apgabaltiesā.

Tiesnese S.Mertena

Tiesnese I.Rozīte

Tiesnesis K.Līcis